

Axel Wallengren

En hvar sin egen gentleman. Oumbärlig handbok i fara och frid af Falstaff, fakir. Flera delar i I band

Stockholm. Jos. Seligmanns förlag. – Stockholm. Isaac Marcus' Boktr.-Aktiebolag. 1894.

[– Läs mer om verket här](#)

Det avbildade exemplaret tillhör Göteborgs universitetsbibliotek.

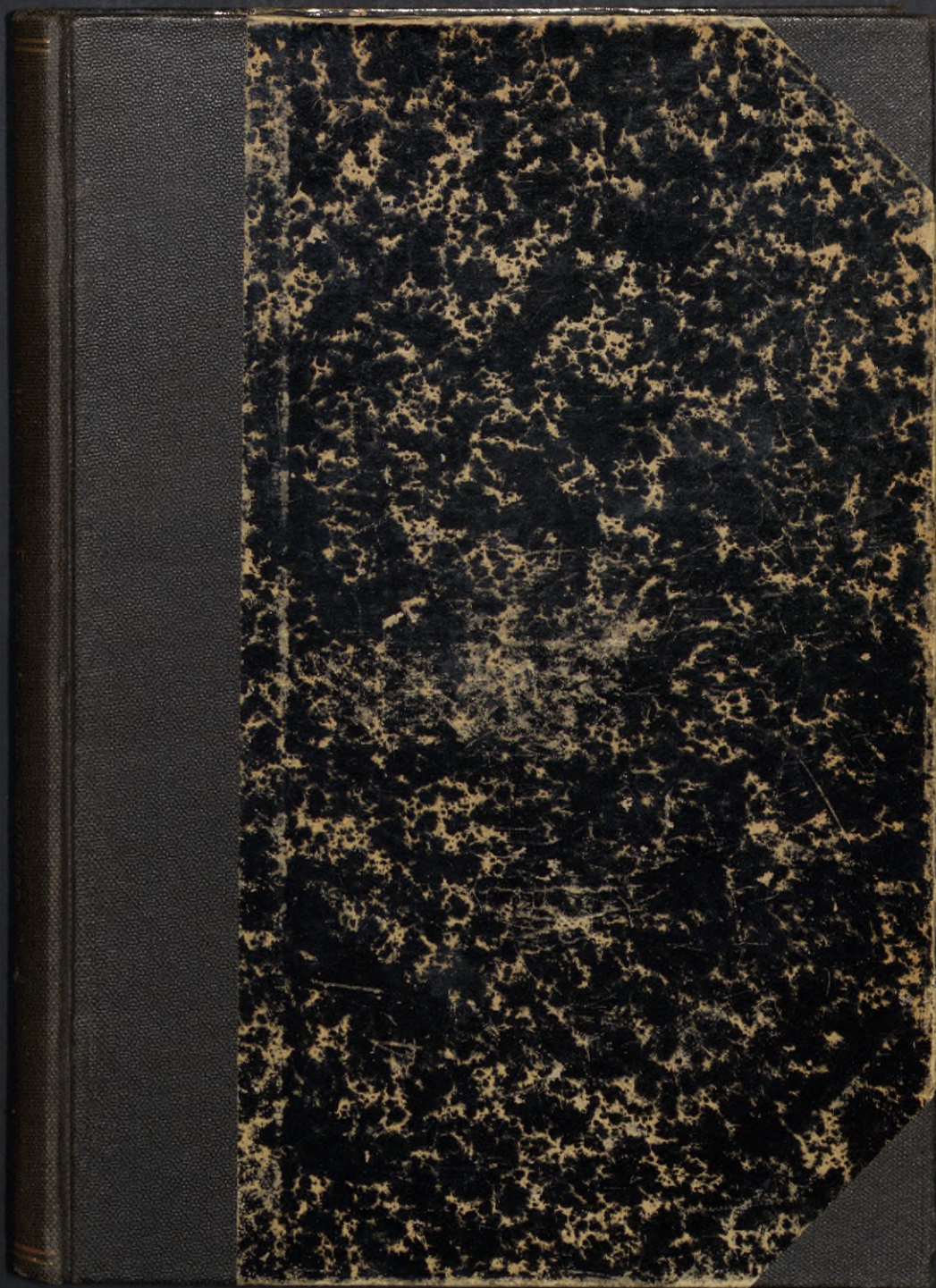
Detta verk är fritt från kända upphovsrättsliga restriktioner. Vid användning ber vi att du hänvisar till Göteborgs universitetsbibliotek och Litteraturbanken.se.

Ytterligare information om upphovsrätt för detta verk finns hos Litteraturbanken:

<https://lb.se/författare/WallengrenA/titlar/EnHvarSinEgenGentleman/faksimil?om-boken>

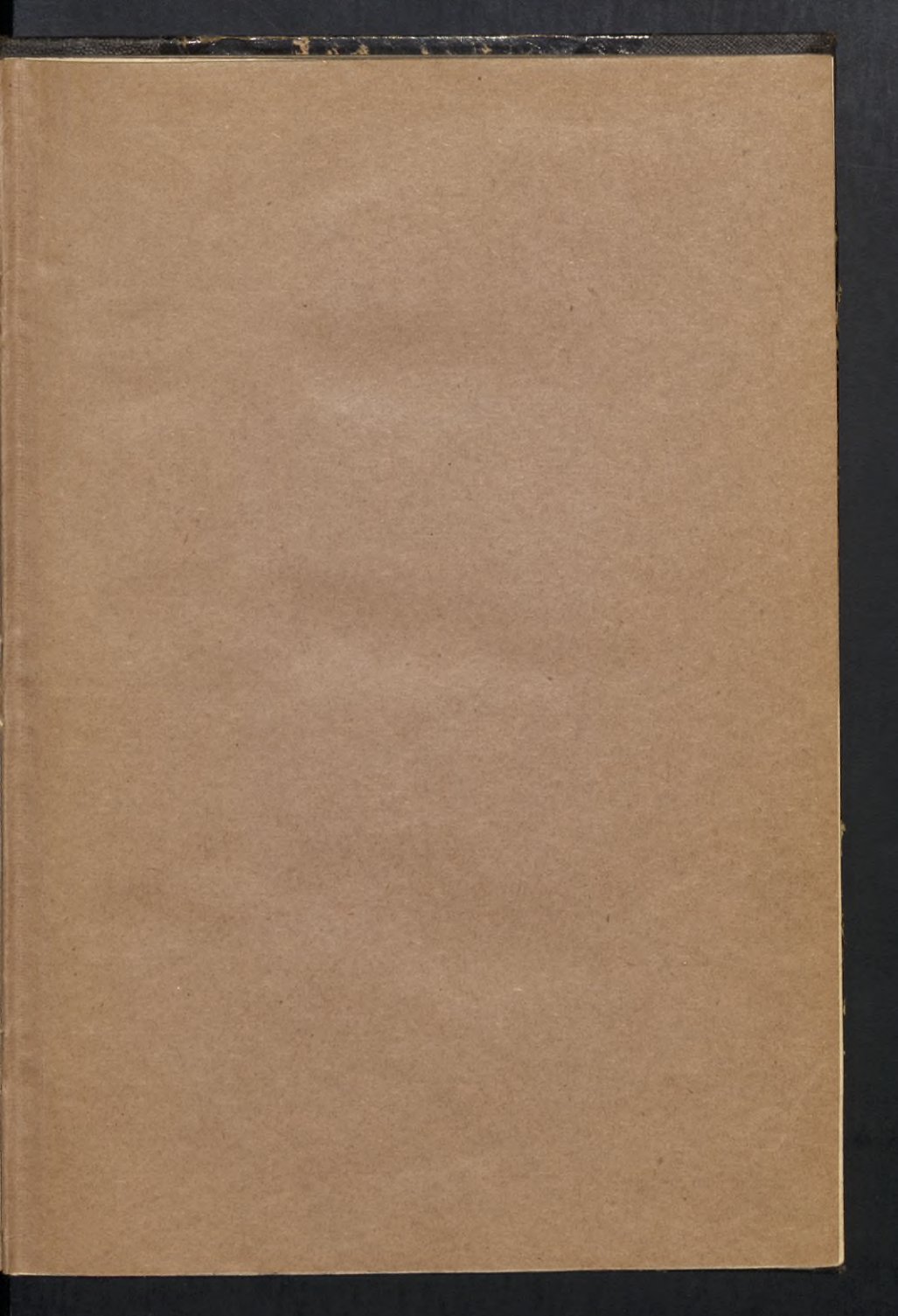
Permanent länk (URN):

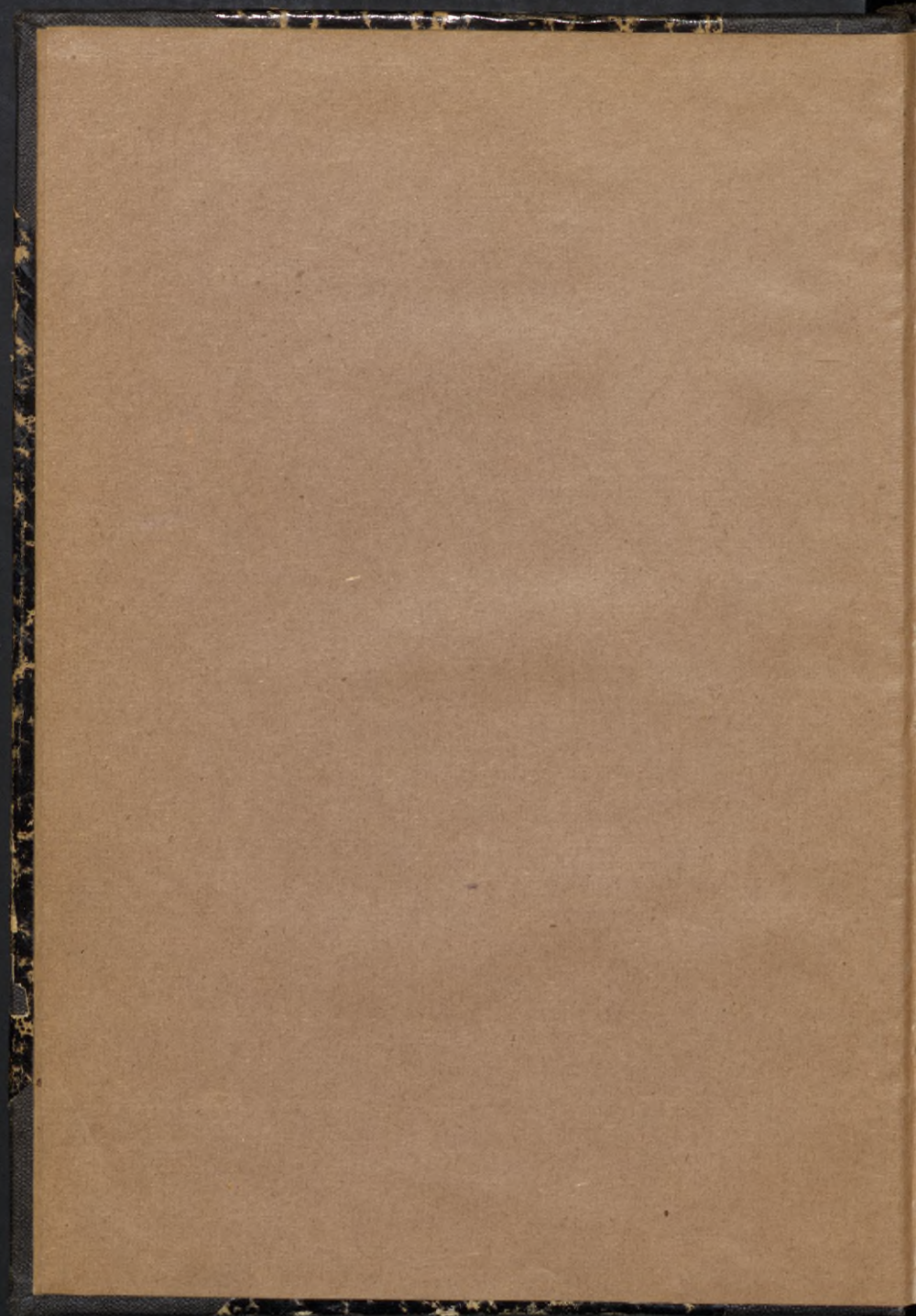
<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lb-lb1875163-faksimil>

127
50

Pal Staff. Pa
Kir

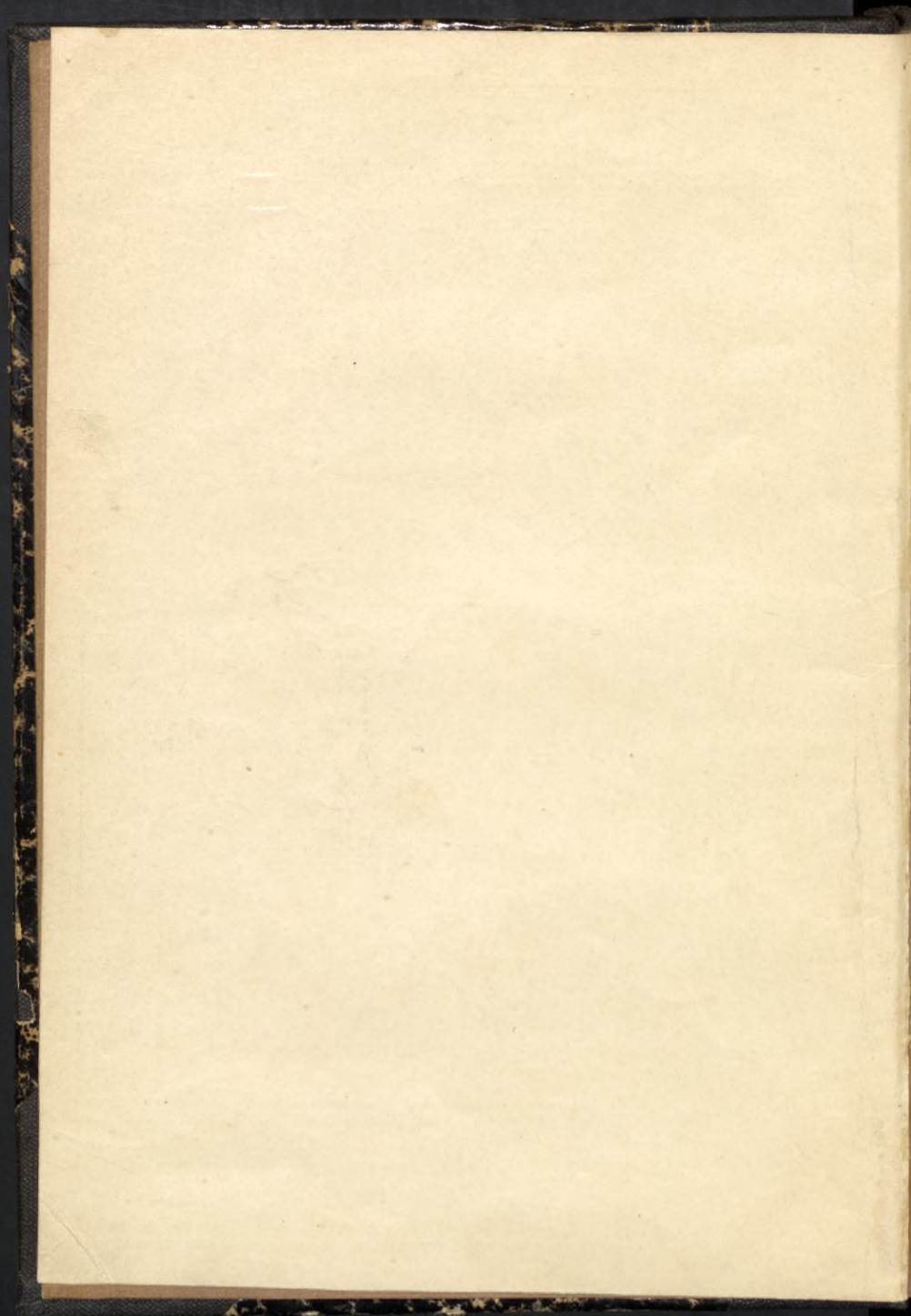
En
hvar
sin egen
Gentleman.

STADSBIBLIOT

Arthur Sjögrens

W. J. ELIEN
förlag.
STOCKHOLM.

En hvar
sin egen gentleman

— ❧ —
OUMBÄRLIG HANDBOK I FARA OCH FRID

AF

FALSTAFF

FAKIR

= / S. A. O. Wallengren?

FLERA DELAR I 1 BAND

STOCKHOLM
JOS. SELIGMANNS FÖRLAG.

3
En bok

sin egen gentleman

KOMMARENDIG HANDBOK I TALA OCH RIDD

FARSTAFF

AV

FRANZOSISKA SPRÅKET

STOCKHOLM

ISAAC MARCUS' BOKTR.-AKTIEBOLAG

1894.

INNEHÅLL:

	Sid.
Föresats och praktisk föreställning till Läsaren	1
Sättet att resa till norra Italien	3
Bref och tankeställare för N. N.	
1. Handbref. 2. Bref från och till din Älskade. 3. Salmonibref	37
Enda tillförlitliga Drömtydaren	75
Borgarens Bok.	
1. Statsborgaren. 2. Den enskilde borgaren	83
Tal hållet vid de 19 odödliges akademis årssam- manträde	102

INNEHÅLL

Föreläsning och praktisk föreläsning till Läsaren	1
Sättet att resa till norra Italien	2
Bred och tångskottare för N. N.	3
Handbok i handarbete och till den	4
Årsbok i handarbete	5
Ena tillhöriga Bredskottaren	6
Borgarnas Bok	7
Handboken i handarbete. A. Den enskilda handaren	8
Tal tiller vid de 19 ödböjens akademiska årsam-	9
manade	10

FÖRESATS

och praktisk föreställning till Läsaren.

Du vet nog med dig sjelf, goda N. N., att du långtifrån är någon gentleman. Jag har länge afvetat detsamma, och i tysthet grämt mig deröfver. Har du icke förmärkt denna min grämelse på mina håliga kinder och mina tårade ögon, beror detta derpå, att du aldrig mött mig. Och detta i sin ordning bevisar, att du icke bivistar de ställen på vårt eget jordklot, der den ene gentlemannen snuddar vid den 2:e.

Detta är din egen skuld; och den är icke liten. Men ännu större skulle min blifva, om jag icke försökte råda bot på detta missförhållande.

Satt, såsom jag är, till att hålla uppsigt öfver verldsutvecklingen, kan jag icke med likgiltighet skärskåda den olyckan, att icke alla mina medmän äro gentlemän. Jag känner mig derjör uppmanad att gifva dig, goda N. N., och dina olyxkamrater, de bästa råd huruledes I skolen kunna blifva gentlekarlar.

Detta kan endast ske genom att du till punkt och pricka lyder mina råd.

Först och främst skall du
resa till Norra Italien.

Du har aldrig förr varit der, och vet följaktligen inte
hvad du kan lära dig derigenom. Tro mig: klimatet är
mycket härligt. Och de länder, du på ditresan genom-
färdas, kan du aldrig få se i ditt eget land.

Dessutom måste du lära dig att undvara

Brefställare för N. N.

Detta kan du dock endast åstadkomma genom att
inlära den bref- och tankeställare som jag oegennyttigt
uppsatt just nyss för dig.

Vidare måste du veta huru du skall bära dig åt såsom

KRONISK DRÖMMARE,
STATSBORGARE

OCH

(EVENTUELL) MEDLEM AF DE 19
ODÖDLIGES AKADEMI.

Allt detta — och mycket mera dertill — lärer jag
dig här — mot en kontant erkänsla, som endast en J.
Rothschild kan finna för låg.

Sagde penningfurste känner jag dock allt för väl, för
att fästa mig det ringaste vid hans omdöme. Han har
nämligen, enligt hvad P. Vanderbilt meddelat mig just när
jag skrifver dessa rader, tjufläst min stora Encyklopedia !!!

Hvad säges om en sådan trillionär ? ! ? !

Hofsamst

FALSTAFF,

fakir och Autodidaktie
Pro-Rector.

Sättet att resa till norra Italien.

I.

En födelseqväll på Glädjefrid ¹⁾.

Om hägnad af tusenåriga ekar ligger min i våras och på landbruksmöten så omtalade mönsterfarm *Glädjefrid*, i skygd för alla de stormar, som vältra Atlantens stoltaste ångare ikull. Vi lefva ett stilla lif derstädes, och förströelserna äro icke många, men stora. Min namnsdag firas med buller och bång. Jag gör mig ett nöje med att ombyta förnamn hvarje år, hvadan jag oförutsedt kan väcka upp min omgifning med dundrande kanonsalut hvilken dag på året jag vill. Om deras trumhinnor dervid brista, gå de derigenom dessvärre förlustiga om nöjet att höra det namnsdagsqvåde, jag då uppläser.

Men äfven andras bemärkelsedagar firas.

Huru lycklig blef jag icke då min favorittorpare Adrian en vacker höstkväll inkom i min festvåning och med glädjestrålände ansigte förtalade mig att han

¹⁾ Då resebeskrifningens plan med nödvändighet fordrar det, har jag häri måst omtrycka tre små kapitel ur min Encyklopedi.

just nu fyllade trettionio år! Jag egde icke ett ord för att uttrycka min rörelse. Jag fattade hans hand, denna hand som så ofta fört kastoskofveln och krattan; och efter en stund sade jag: Emottag min lyckönskan! Jag vet att du icke tycker om penningar.

Senare på qvällen spelade jag patience med Adrian, hvarvid han, som vanligt, hade otur. Han förlorade något öfver hundra kronor. Dagen var mycket glad.

Vi afslutade densamma genom att något efter 3 på morgonen knacka upp Adrians moder, hvilken åt mig tillredde en den härligaste sillfrukost, medan Adrian gick ut och invigde sitt nya lefnadsår med strängt jordbruksbete till kl. 4 e. m., då han af mattighet afsvimmade; häröfver blef den, som skrifver dessa rader, så uppskakad att han måste styrka sig med en mycket god middag.

Sedan Adrian njutit en stärkande sömn under närapå två timmar, öfvergöt jag Adrians moder med en spann iskallt vatten, emedan hon klagade öfver den starka värmen. Vid ljudet af detta brus och modrens anskri, uppslog Adrian sina ögon och uppgaf det hjertligaste flatskratt vid åsynen af den lungvåta gumman, som, äfven hon, hade svårt att hålla sig för skratt.

Temperaturöfvergången var henne dock något för stark, och följdén blef till hennes förvåning en häftig lunginflammation, ur hvilken hon repade sig först efter tre veckor. Under denna tid vårdades hon på det ömmaste af Adrian, som sällan vek från hennes bädd. Som jordbruket härigenom led rätt betydligt, måste jag till min ledsnad göra rätt stora afdrag på hans lön. Men rätt skall vara rätt.

2.

Två mina djur.

Åt husdjursafveln på Glädjefrid har jag egnat en pinsam uppmärksamhet, som endast öfverträffas af deras tillgifvenhet för mig. Min blodmops Buff är också ett af de vackraste djur någon skådat. Jag vill nu icke tala om hans ögon, ty de trotsa all beskrifning. Jag vill i stället tala om hans tänder.

Hans tänder äro 48 till antalet, ty han har, genom omsorgsfull vård, erhållit en tredje tandgård; hvilken fördel detta är för honom då han anfaller mina fiender, kunna dessa intyga, om de ännu hafva någon sanningskärlek qvar i det, som qvarstår af deras kropp.

Då han viftar med sin svans, uppstår ett så starkt luftdrag att jag har svårt hålla balansen. För att kunna bibehålla densamma har jag alltid då jag är ute och går med honom en balancerstång i handen. Deråt skratta folk, men de pläga inte göra det mera än en gång, ty på en vink af mig slår Buff kull dem — hvarpå jag aflägsnar mig för att slippa åhöra jammerskrina. Allt sådant stör nämligen min mat-smältning.

Om något nutidsdjur genom några egenskaper skulle öfverträffa denne blodmops, vore det väl endast mitt hornsto.

Genom en mångårig korsning emellan en från Bosnien inköpt ox (*Bos bovis L.*) och min brokota mähr, lyckades det mig nämligen till slut att framställa ett mycket egendomligt, fullkomligt lefvande väsen, hvars utseende var detta:

Hufvud: märrens, men med horn.

Kropp: oxens.

Ben: märrens smäckra d:o, så när som ett bakben, hvilket genom en underbar ödets lek blifvit likt ett af mina ¹⁾).

Detta nya djur kallar jag *Kaskett*, ty det är af samma kulörthet som Adrians gröna mössa.

Vi använda *Kaskett* dels såsom trafvare, dels såsom mjölkdjur. Endast jag dricker af denna mjölk, och en gång slog jag nästan i hjäl Adrian, då jag ertappade honom vid försök att bemjölka hornston. Rätt skall vara rätt, är mitt valspråk.

Kaskett skall snart kalfva (= föla). (Huru detta kommer sig, vet jag icke, men är nöjd med blotta faktum.) Dess blifvande fölkalf skall jag med varm hand skänka åt den mestbjudande. Affär är affär.

Såsom trafvare är *Kaskett* oöfverträfflig. Då jag rider fram på henne, svettas jag af något som liknar rädsla, ty hennes hastiga lopp kommer mig nästan att förlora andedrägten — den dyrbaraste af mina drägter. Men ve den, som söker hejda oss! Ty vi äro två mot en — vare detta nog sagdt för den, som förstår att två genom en är ett bråk.

3.

Kuku.

Förutom min favorittorpare Adrian, har jag äfven en parasittorpare, som heter *Kuku*.

¹⁾ Adrians moders förklaring häraf: »Troligen har märren försett sig på Ni, då Ni någon gång tågade genom Nis ladugård.»

Adrian är storväxtare än de flesta, tack vare några orsaker, som jag verkligen icke känner. Men en till sinnelaget lägre varelse än min parasittorpare Kuku, känner jag icke till. Medan Adrian är nöjd och glad med min vänskap och öfriga naturaförmåner, kräfver Kuku kontant betalning för de tjänster, jag låter honom göra mig. Vore icke min mildhet större än min rikedom, skulle jag för längesedan hafva afskedat detta jordejjon ¹⁾, ty hans anspråk öfverstiga mångas tillgångar.

Eller huru skulle jag väl kunna annorlunda bedöma en individ, som är så usel, att han icke ens aktar för rof att kräfva betalning för de småsysslor, jag då och då låter honom förrätta utöfver de stadgade dagsverkena?

Jag erbjöd honom ett par mycket vackra natttofflor, när han hade upplöjt mina utmarker. I stället för att tacksamt lyfta på sin kask, slog han tofflorna ur min hand och framsträckte en räkning på något öfver nittio kronor!! I min förvirring betalade jag honom, något, hvaröfver jag nogsammt grämer mig.

Ännu ruskigare förekom han mig dock en gång, då han begärde kontant erkänsla för en resa, han i mina ärenden företagit. Visserligen hade han till fulllo uträttat sitt uppdrag: men hade jag icke själf betalat hans biljett, försett honom med en cigarr och gifvit honom mina varmaste välönskningar med på färden? Jag vill icke alla resande väl, och då jag nu rent af önskade denne resenär *lycka*, så beräknade jag denna min välönskan till *trettio kronor*, hvilken ganska låga beräkning i min kontokurant vållade honom, efter

¹⁾ Jfr kap. *Meteorologi* etc.

afdrag af hvad hans arbete var värdt, en debitering på 13 kr. 40 öre. Häremot vrenskades han, och af straffvärd godhjärtighet gaf jag efter, samt skänkte honom hvad han i sin oblyghet begärde.

Nu är han emellertid stadd hos mig på lifstid, och jag måste alltså behålla detta svarta vidunder af otacksamhet mot den, som med smärta skrifer dessa rader.

Tacka vill jag då min Adrian! Han vet att ett förnöjsamt sinnelag är mera värdt än gull och silfver! Därför är han glad, ehuru utfattig.

4.

Hushållsrön på Glädjefrid.

I dag har Adrians moder till mig öfverlämnat ett litet manuskript, som glittrade af sillfjäll och var så flottigt, att Kuku började hvissla »Ein flotter Studio».

— Detta är mina hushållsrön — sade Adrians goda moder — om Ni vill använda dem till någon nytta för Ni själf eller för någon af Nis vänner.

Derpå neg hon trenne gånger och återgick till sina dagliga sysslor.

Det kärnsunda qvinsets anteckningar äro så intressanta och så fruktbringande för hvarje förståndigt och sparsamt hushåll, att jag icke kan underlåta att framställa dem till alla mina vänliga läsarinners be-grubblande. Jag bibehåller härvid hushållsrönarinnans egen stil, hennes sätt att tilltala, och hennes egen ton,

ty *den* kommer närmast från hjertat och skulle skämmas på att uppblandas med biljud från verldsvishetens djupare strängade basun.

»Mina hushållsrön.»

Ofta då jag sitter och spinner i min kammare, om lördagskvällarne, tänker jag på alla ni, som icke känna hvarken mig eller mitt sätt att hushålla för Herr Fakiren och hans folk.

Här har jag en liten

Middagsmatsedel

för sista veckan, som jag lämnar till ni, så att ni kan se huru jag besparar vi alla på Glädjefrid, vid de dagar då vi icke höja den phestliga pokalen i stora salen.

Till *söndagen* gifver jag vi

Hösoppa. ¹⁾

Griljerade sillnackar, sauce quand-même.

Malört-sallat.

Stekt råtta. ²⁾

Glacerade galläpplen.

På *tisdag*: oftast någonting kokt, samt Buljong på ollon, och små, små räfkakor.

¹⁾ *Hösoppa*: Sex lass hö kokas i sex veckor. Derefter till-sättes ett fjerdedels glas icke allt för starkt franskt vin och fyra å fem russin. Serveras kall.

²⁾ *Stekt råtta*: Råttan kokas lefvande, tills hon dör. Derefter sättes den på spett, utan att flås, och frambäres medan den ännu är varm. Ett uns tjära skadar icke, enligt hvad jag försäkrar.

Om *onsdagarne*: Ingenting, ty det är nyttigt att phasta ibland, säger fakiren. Sjelf förtär han då endast litet hummer.

Jag glömmet att vi äta på *måndagen* med:

Soupe à la skröp. ¹⁾

Uppstekta råttan.

Falsk sirap. ²⁾

Torsdagarne: Förvälda ostronskal och stoppkakor. ³⁾

Fredag: Kokt huggorm. ⁴⁾ Soppa på kärnor.

Vickans sista dag: Bänkvälling. ⁵⁾ Sillmärg med vattusås.

Dessa rätter pläga vi fukta med krusbärsvin, hvilket resept jag skrifver här:

Två å sju krusbär kokas i åtta kannor vatten. Flaskorna hartsas och förvaras liggande. Detta är ett

¹⁾ *Soupe à la skröp*: Köket och matsalen sopas noga, hvarpå det hopsopade lägges i en kittel sjudande vatten. Detta är en mycket god hvardags-soppa.

²⁾ *Falsk sirap*: En tom sirapsburk fylles med vatten och sköljes, hvarpå det hela är färdigt.

³⁾ *Stoppkakor*: Skalen af tvänne ägg och hvitan af ett abborröga hopröras med vatten och rågkli. Plättarne gräddas hårdt och serveras utan aprikossylt.

⁴⁾ *Kokt huggorm*: Äfven snok duger, men då tillsättes något gift.

⁵⁾ *Bänkvälling*: Kvarlevorna af samtliga kött- och fiskrätter samlas i en spann, placerad under vasken. På lördagsmorgonen omskakas alltsammans väl i två timmars tid; en jungfru ättika, 2 glas svagdricka och ett halfstop brunsvatten, sättes öfver sakt äld och kokas i oförtent gryta. Sedermera tillsätts 2 skal och sylt efter behag. Serveras utan pastej, och är *mycket* god.

mycket godt hvardagsvin, och kan mycket väl ersätta den dyra, utländska champagnen.

Då der äro främmande hos vi, och fakiren icke är riktigt glad, bjuder han de stundom på

Bolmörtsvin: några bolmörtsstånd läggas i sjudande vatten och stå öfver elden tills den slocknar. Derpå tillsätts sexton liter blåsyra. Den, som en gång druckit detta vin, dricker aldrig någonting annat.

* * *

Allmännyttiga små saker:

Jag uttager

bläckfläckar ur mollskinnshyxor

genom att tvätta persedlarne i vatten, hvarpå jag påhåller någonting annat, som jag nu glömt, men kanske någon annan mins det?

Mal

fördrifver jag ur våra pelsverk på ett mycket enkelt sätt, för jag sitter bara med ett miqroskåp och undersöker hvarje särskildt hår i pelsen; och då jag upptäcker ett malägg, så knäcker jag detsamma. Detta tager dock tid, ty en pels har så rysligt många hår, men manne vi icke bättre använda vår tid på så sätt, än om vi sutto och kokte bomber dagen i ända?

Våra snufvor

bota vi på phöljande sätt: jag smörjer vi på näsorna med talj, hvarpå vi genast lägga vi i sängen. Der dricka vi malörtsbiskar tills vi sömna, då vi vakna mycket friska.

Om våra ögon rinna

låta vi dem rinna tills de runnit ut, d. v. s. nog.

När vi skola exorsera beväring

söka vi konglig nåd. Få vi denna, bli vi glada. Få vi den icke, träda vi i fiendtlig krigstjenst, för att rädda vi. Jag slipper exorsera, ty jag är gümma; men Adrian måste välan snart deran, ty han är nu trettionio år gammal, fastän policen icke vetat hans adress. Den är emellertid

Glädjefrid.

Tibet.

— Jag kan icke förtiga det längre, ty rätt skall vara rätt.

Ödmjukligst

Adrians moder,

Oldtfru och nyckelpiga å G:frid.

P. S.

Ett sådant väder vi ha?

Vördligst

D. s.

5.

Jag fryser om fötterna.

Det började blifva så kallt om qvällarne, tyckte jag, och jag frös om fötterna. Derfor beslöt jag att uppsöka en varmare jordmån, och bestämde mig för

att resa till Norra Italien, der jag icke varit på mera än trettio år. Jag ville beskåda de vackra sjöarne, klättra på alperna, plocka nattfioler och dansa tarantella.

Vid frukosten framstälde jag detta förslag för min omgifning, och de gingo med glädjeyrsel in derpå. Jag lofvade dem att inköpa ett exemplar af Dantes gudasköna lustspel ¹⁾, för att öfva sig litet i italienskan innan de stodo midt ibland det eldiga sydlandska folket.

Som jag anslog en viss tid till vår resa, bortarrenderade jag Glädjefrid för denna tid på ganska fördelaktiga vilkor.

Der blef sedan process om arrendokontraktet, ty arrendatorens släktingar påstodo med vanlig närighet att karlen vid kontraktsögonblicket icke varit fullt så klok, som de önskat. Men det hör icke hit. Jag vann processen, tack vare mitt iakttagande af de i vår goda lag föreskrifna yttre formerna.

Jag närfogar till lärdom detta arrendokontrakt.

Arrendokontrakt:

Jag Autodidaktiæ Professor Falstaff utarrenderar härmed på en (1) liten tid från och med i dag mig tillhöriga helt mantal fakirskattehemmanet *Glädjefrid* på följande förmånliga vilkor:

1. Glädjefrid tillträdes utan syn, enär det är en mönsterfarm.
2. Arrendatorn åligger att vid afträdandet återlämna egorna i bättre skick än det, hvari de vid tillträdet befunno sig. Hvad härutinnan brister skall han ersätta; skadestån-

¹⁾ Divina commedia.

- det bestämmes af kompromissdomstol, som skall bestå af herr Falstaff, arrendator Olsson och en tredje, af herr F. utsedd person.
3. Skulle under arrendotiden några af åbyggnaderna uppbrinna, åligger det arrendatoren att köpa Glädjefrid för den summa ofvan omtalte kompromissnämnd bestämmer.
  4. Arrendatoren är skyldig att återlämna den hö och den halm, som fans vid tillträdet. I vidrigt fall ingriper ofvan berörda kompromissdomstol.
  5. Arrendatoren får till husbehof anlita all den skog, han för godt finner; härifrån undantagas endast de s. k. *ädlare träden*, såsom ek, bok, bjö. furu, gran, tall, enbuske, alm, asp, äpple, päron, al, plommon, ask, oxel, rönn, lind, lönn, mistel, ficus m. fl.
  6. Arrendatoren skall hvarje morgon till uppgifven postadress afsända 5 liter oskummad mjölk. Frakten betalas af O.
  7. Arrendatoren skall nyodla det oodlade.
  8. Arrendatoren betalar fyratusentvåhundrafemtio kronor, närhelst F. så vill. Vid tredskan ingriper kompromissnämnden.
  9. Herr F:s räkningar skall arrendatoren betala.
  10. Dör arrendatoren, betalar hans enka tolfhundra kronor.
  11. Fakir F. äger riktighet att bryta detta kontrakt. Sålunda öfverenskommit, försäkras.

Glädjefrid den 12 Mahrå.

Falstaff.

Olsson.

(Med hand å pennan.)

På särskild, efter kontraktets underskrifvande framställd begäran, tillförsäkras O. all nödig spillning och rätt att begagna brunnen.

* * *

Mycket resebagage togo vi icke med. Jag hade för min räkning endast trenne solida koffertar, medan de tre andra hade litet linne i en hattask. Adrian medtog Vegas Logaritmtabeller för att afskrifva på lediga stunder. Det ger honom en vacker handstil att skrifva så många ziffror, äfven om det stund^l går rundt i hufvudet på honom, så att han skriver fel på decimalerna. Men det gör ingenting, ty då får han skrifva om.

För att bespara oss besväret af hattfodral, fick Adrians moder bära min cylinderhatt. För att spara sin egen hufvudbonad bar hon denna min cylinderhatt på hufvudet, hvilket klädde henne ganska nätt.

Kuku medtog sin klarinett för att vara i tillfälle att då och då upplifva ett eventuelt storslaget natursceneri med trolska toner. Han blåser nämligen verkligen så vackert att han mycket väl skulle kunna få anställning i en sextett vid någon sommardansbana. Men som han är en ifrig valsör, och icke gerna kan blåsa med ena handen och dansa med den andra, så har han afstått från sin tillbörliga plats bland musikens heroer, för att odeladt kunna tillegna sig balens guppande nöje, då så påfordras.

Adrian tog ingenting vidare med sig, ty han skall inbespara de dyra utländska bärarne. Visserligen är jag rik, men måtta i allt!

Under förberedelser till resan gingo dagarne så

snabbt som bicyclar; och äntligen randades den stolta dag då vi uppstego i kapp med solen och satte oss i min schäs. Kor och hönor kacklade vemodigt i den fridfulla morgonvåkten, Buff — som skulle följa med — skälde ett afskedsskall, Adrians moder hviftade med min höge hatt och vi rullade af till nordliga Italien. På revoir!

6.

Gulsot.

Sedan vi passerat det vackra Öresund och i Köpenhamn inköpt en del nyttige småsaker, begåfvo vi oss till Thorvaldssons museum. Då jag skulle erlägga entréedesafgifterna uppgaf jag skärande skri vid tanken på att jag måste betala fyrdubbla värdet af mitt skärskådande på marmorgrupperna, blott därför att vi voro fyra. »Alla goda ting äro tre», anser jag (hvida jag också aldrig lägger mig före tre på morgonen).

Jag beslöt därför att åtminstone till en början reducera en del utlägg till tretalet. Det var mig därför en stor glädje att Adrians moder af drag fick tandvärk.

Ty — tänkte jag — om jag nu låter henne gå till tandläkaren och klorophormeras, mister hon på samma gång som sin sjuka tand äfven sin friska ap- tit åtminstone för ett par dagar; ty sådan verkan har klorophormnarkosen.

Tänt och gjordt! Vi reste till en tandläkare, som snabbt uttryckte den dåliga beten, sedan han starkt bedöfvat den lidande individan.

Följden häraf blef den åsyftade: hon kunde icke äta någonting nämnvärdt på trenne dygn, oaktadt jag skämtsamt erbjöd henne de finaste rätter. Härigenom inbesparade jag rätt mycket; ty hennes aptit öfverträffas sedvanligen endast af hungern hos en under åtta dagar på en öde ö svältande, skeppsbruten frässare.

Jag kallade hennes brist på aptit för *gulsot*, ty hon blef gul i ansigtet af afund öfver vår aptit. Denna gulnad blef så stark, att vi vid inloppet till Hamburg antogos hafva hissat kolerakarantän-flagga. Vid sundhetsvisitationen visade det sig dock att intet felades henne med undantag af den uttryckta tanden, hvilken dock i Hamburg blef ersatt med en dylik af guld. Dädanefter äro hon och morgonstunden de enda som hafva guld i mund.

7.

I Zoologiska Garten.

I Hamburg togo vi in på hotellet »Zum geigenden Schwein», ett värdshus, som är synnerligen vackert beläget. Det ligger knappa två timmar från Alsterpaviljongen, men är betydligt billigare än mera närliggande hôtels.

Hvar och en af oss egnade sig åt sina privatnöjen. Tillsammans besågo vi dock »Zoologiska Garten», hvarest jag pröfvade makten af mina blickar på ett lejon. Lejonet uppgaf först ett förskräckligt vrål då jag spände mitt öga i honom; men då jag ännu ihärdigare beblickade detsamma, modigt trotsande dess

styrka, drog det sig längre in i sin kula. Vaktaren påstod att det var sömnigt, men vi visste bättre, och drogo oss stolta derifrån.

Kuku försökte sin blickmakt på en tiger, men tigern skrek som en rasande, och hade ovillkorligen störtat sig öfver honom, om icke jag hade stått emellan gallret och Kuku, hvarigenom han räddades.

Därpå åkte vi hem i en mycket stor spårvagn. Buff bet konduktören då denne ville hafva biljett för honom; hvarpå det kloka djuret till fots ilade mot hemmet, der Adrian på min ordre bestälde fyra seidlar bornerande Bock-Bier. Bockbier är det bästa ölet. »Bocköl» betyder »bockolja» och är icke fullt så godt.

8.

Kukus spelvinst.

I caféen satt Kuku och studerade ifrigt Hamburger Fremdenblad med tillhjälp af ett lexikon.

— Hvi forskar du, Kuku? sporde jag honom.

— Jag ser efter om jag har vunnit på Hamburgerlotteriet — svarade parasiten.

— *Spelar* du, Kuku? Är du hemfallen åt denna last?

— Ja — löd hans trotsiga svar.

Hans lystnad öfverträffas af ingens, det märker jag allt mera och mer.

Plötsligen upphof han ett glädjeskrän — hans lott hade utfallit med 2,000 mark!

Detta var mig för starkt. Jag kunde knappt lugna mig; ty det smärtade mig att se, det han icke

litade på min ousinliga välvilja, utan själf sökte skrapa åt sig detta mammon, som endast är till nytta i förståndiga och taka händer.

Förgäfves föreslog jag honom att anförtro pengarne åt min förvaltning. Han vägrade. Fåfångt proponerade jag att vi skulle spela knack. Han nekade. O, detta vidunder!

Hvarför skulle jag för öfrigt hafva honom här? Han kan ingen tyska förresten. Der står på en taffla i hotellrummet: *Bitte zwei mal zu schellen!* d. v. s. ringa. Detta trodde Kuku var en uppmaning att *skälla*, och två gånger skälde han ut den oskyldige Kellnern ända tills denne blef grof igen. Då blef det slagsmål, men Adrian lopp emellan och lyckades, med förlusten af en oxeltand, bilägga tvisten.

På aftonen spelade jag patience med Adrian och vann ju något litet.

9.

Besök hos Bismarck.

Vi hade beslutat att sträcka vår färd till Nordliga Italien öfver Berlin, och derpå göra en afstickare till Paris för att gifva Adrians moder tillfälle att se de många dyrbara dametoiletter, af hvilka Buljongerskogen hvimlar. Vid genomläsande af Hamburger Nachrichten funno vi dock att ett besök hos Bismarck på Fridriksro icke skulle skämma bort vår resplan, hvadan vi trippade dit på ett extratåg, som skulle afgå ditåt till förmån för besökarne af betodlaremötet i Chemnitz.

Betorna indelar Adrian i tre slag: rödbetor, sockerbetor och foderbetor.

Rödbetorna begagnas till svinsylta.

Sockerbetorna till socker.

Foderbetorna äro en stark uppfordran till kreaturen att äta. Till rockfoder duga de icke på grund af deras oförmåga att trotsa tidens tand. Apropos denna tand, har det ofta förundrat mig att det icke finnes mera än en sådan tand. »Quousque tandem?» sade redan Cicero — d. v. s. huru länge skall den tanden vara?

Alltså foro vi till Fridriksro, och gingo genom den skuggiga allén förbi hönshuset upp till slottet. Här hotade oss ett hinder:

Chefen för furstens livvakt, major Moltke, ville först icke släppa oss in. Men då jag, häröfver med rätta uppbragt, förde oväsen och just var på väg att slå sbirren, stack Bismarck sjelf ut hufvudet. Han kände genast igen mig och sade: För all del, Moltke, du är ju vansinnig, släpp strax in fakiren!

Rodnande af blygsel öfver skrapan, skyldrade Moltke och drog sig tillbaka i en vrå.

— Stig in — bad Bismarck. Är det din fru?

— Nej, det är Adrians moder — sade jag.

— Ah — välkommen!

Adrians moder lyfte på cylinderhatten och neg mycket vackert.

Bismarck är en rätt ståtlig man. Han var iklädd paradkalsonger med strumpebandsordens stora band; på grund af den tidiga timman gick han i s. k. morgon-slöfvsor af rödt saffian.

Vi slogo oss ned i gemaken. Först åto vi litet frukost, derpå drucko vi en toddy, sedan spelade

vännern Otto piano för oss, hvarpå han dansade en kvadrill med Adrians moder (se kap. *Sällskapsnöjen!*)

Vårt samtal rörde sig absolut uteslutande om statskonst, och han hade lyckligtvis samma åsichter som jag. Ett par små vinkar måste jag dock gifva honom, och han blef häröfver så erkänsam, att han vid afskedet tog af sig ett stort kors och dekorerade mig dermed. Adrians moder, som föga tagit del i samspråket, tog en vacker Sèvres-vas med sig.

Då vi gingo ut, skrek Moltke: i geväder! men vi vinkade och stego upp i den utanför väntande spårvagnen, som raskt och billigt förde oss ut mot de sydligare delar af Tyska riket, som sträfva mot gränserna af Frankrike — ett land, som jag sätter stort värde på, af den grund att de flesta invånarne derstädes tala flytande franska.

Detta språk är märkvärdigt. »*Bonjour*» betyder både »*goddag*» och »*kavaj*».

IO.

Ankomsten till Paris.

Sällan, om ens någonsin, torde ett så lyckligt reskotteri hafva hållit sitt intåg i Napoleons och min stad. Främst skred jag med balanserstavven i handen, gladt blickande på Buff, som modigt morrhade mot morska municipalgardister. Då jag såg mig om, varseblef jag min höga hatt guppa upp och ned på Adrians moders godlynta hufvud, arm i arm med parasittorparen Kuku, hvilken lystet betraktade det eleganta

folkhvimlet. Då och då trängde ett hest stönande fram till mina öron: det var Adrian, som stretade framåt de festligt glänsande boulevarderna, bärande våra solida koffertar. Hans suckar var för oss ett missljud, och jag förebrådde honom allvarsamt därför.

På detta sätt uppnådde vi snart nog Panthéon, der jag vanligtvis brukar taga in, emedan man der finner sig i jemförelsevis godt sällskap. Kuku oeh mor Adrian inlogerades i ett hus i närheten, medan Adrian gick ut för att söka sig arbete, ty jag ansåg att han äfven här skulle sjelf förtjena sin bröd- och rödbeta. Innan vi gingo till hvila besågo vi dock alla Panthéons dystra yttre, hvarpå jag vänligt nickande skildes vid dem för att bese det inre, hvilket är bra mycket vackrare.

Få nätter har jag sofvit så godt. Det spökade rundt omkring mig. Rousseau, Voltaire och den heliga Genofeva tisslade och tasslade ända till morgonen, då de lade sig igen i sina zarkofager.

II.

Ett verk i fredens tjenst.

På morgonen efter denna natt samlades vi utanför Panthéon. Klockorna i kyrkorna klämtade, hvarför, vet jag verkligen icke, men Adrian tasslade en smickrande åsigt härom i mina öron, hvilken jag dock af blygsamhet icke kan förmå mig att omtala.

Allt hvad muséer och konstigheter heter har jag sett, hvarför jag tyckte att vi istället skulle besöka

en krutqvarn eller s. k. krutmölla vid Montmartre (Marthas berg, i svensk öfvers.).

Tyckt och tänkt! Vi bestego en droska och rasslade hän emot krutfabriken. Hän genom dammiga rader af popplar och poppulace foro vi fram, tills ett moln af krutrök förkunnade för oss att vi voro framme.

Montmartres krutmölla består af tre byggnader, alla bygda vid sidan om hvarandra. Sotiga arbetare omvexlade med krutdurkar, helveteslarm uppsteg ur ässjorna, svettiga smeder slungade släggor, systematiskt svängande slängande smidespjeser. Sättet syntes stortadt slående. Sluskar saknades. Ställets storhet stärfjer sådant — satte stopp, så sägandes. Släntor af gräs och örter omgärdade den idoga krutmöllan. Vi slogo oss ned på grästufvorna, i skuggan af en bokskog, som var rikhaltigare på blad än något bokskåp, och framtogo vår matsäck. Der hade vi

*rödt vin och pimpinella,
och en nyss skjuten beduin.*

Nej, beckasin.

Då vi slutat vår lilla måltid, tände vi vid bästa lynne våra cigarrer — lyckligt insmuglade öfver gränsen i en liten »madrass», som jag hade på botten af min koffert. Röken steg mot den blåa höjden, och vår lycka var stor.

I detta moment uppkom dock en fridsstörare — en slags underuppsyningskarl vid krutmöllan. Peremptoriskt förklarade han för oss att det icke var tillåtet att röka i närheten af krutverket.

Jag förestälde honom förgäfvdes att ondt krut förgås icke så lätt.

Jag nämde mitt namn, men icke ens det hjälpte.

Då vexlade jag en blick med Kuku — och vi förstodo hvarandra.

Med ett älskvärdt leende upptog Kuku en flaska Cederlunds Caloricpunsch ¹⁾ och visade denna för krutgubben. Adrian öppnade munnen på honom och ihälde honom hälften af flaskan.

Verkan var liten, men betydelsefull. Krutmöllaren fick en högre färg, hans ögon glänste, hans tunga fuktade läpparne, och han började sakta intonera marseillaisen.

Kuku och jag utbytte än ett ögonkast — en vink åt Adrian, och favorittorparen ihälde krutgubben resten af buteljen.

Verkan var lika stor som ömkansvärd.

Glömsk af allting började den svarte krutmöllaren att dansa, sjöng med full hals carmagnolen och proponerade — med omfamningar — duskål med Adrians moder.

Nu satte vi en brinnande cigarr i munnen på den pligtförgätne mannen, och gånvo honom våra otvetydigaste välönskningar med på vägen nedför backen.

Inom kort försvann han ur vår åsyn, men vi hörde hans skral ännu en stund . . .

Som jag emellertid mest af allt hatar krutexplosioner, uppbröto vi genast och begånvo oss på iltåg mot en fjerran del af Paris. Dagen hade varit glad.

På återresan hörde vi en stark knall.

* * *

¹⁾ Jag emotser ersättning för denna puff. *F. f.*

(Jag ser af tidningarne att krutmöllan i Montmartre genom ett högt språng förlagt sin tillvaro i luften. Detta gläder mig, ty jag afskyr krutets verksamhet på jorden. Men det var synd om den medgörlige krutgubben. Han hade nog lärt sig att tycka om svensk punsch. Jag skall skicka litet sådant till hans krutgumma. Men adressen vet jag icke.)

12.

Adrians olycksöde.

Djupt uppskakad af den sorgliga händelse, för hvilken jag nyss gjorde mig till tolk, beslöt jag att vi skulle tåga ut till Bouillonskogen för att styrka våra nerver med den friskaste skogsluft storstaden Paris orkar erbjuda. Sagdt och betaldt! Vi ilade dit på en omnibus, och kastade under tiden vetgiriga gratisblickar på de skönheter som rullade förbi oss i fyrspända karosser.

En grisett är, som bekant, icke det samma som en liten gris, men nog lefva de svinaktigt högt. Somliga af dem hafva egna hotell, och deras hotellpriser äro så dyra, att ingen anständig man kan taga in der med sin familj.

I den fredligaste sinnesstämning anlände vi emellertid till skogen, och slogo oss ned i en cirkel.

Jag bad Adrian att plocka en liten blomma, som uppsände sin doft emot mig. Den lydiga favorittorparen sökte att göra sin pligt, men drog handen tillbaka, såsom stungen af en orm.

Han var så också i sjelfva verket, ty vi hörde alla ormens fräsande, då han prasslade ned i sin jordkula.

Vår uppståndelse blef mycket stor.

— Min hederliga Adrian! — sade jag. — Gör det mycket ondt?

— Oj! Oj! — var hans enda svar.

Vi undersökte såret och befunno det vara litet.

Till all lycka har jag synnerligen noga studerat ormbett, och till min glädje lyckades jag inom kort rädda favoriten från döden. Det sätt, på hvilket jag räddade honom, framgår bäst genom den lilla broschyr, jag ännu under intryck af olyckan utgaf vid vår återkomst till logiset.

Att vårda ormbitna.

Behandlingen af ormbitna är en fråga, som allt mera tränger sig fram på dagordningen nu, då vi med jättesteg nalkas den varma årstid, då de ormbitnes säsong står i sitt yppigaste flor. Knappast en dag kommer nu att förflyta, utan att vi i den lägre (= periodiska) pressen få se rubriker sådana som: »Ormbiten, Ormbiten vid sitt hem, Ormbiten vid bärplockning», m. m., o. s. v., o. d., etc. Det är därför nyttigt att hafva till hands några korta läkareråd för att rädda lifvet från en rik anförvandt eller fruktad förman. I samråd med en medicine pastor har jag därför uppställt följande reglor. Man kan använda hvilken som helst af dem, ty alla äro de effektiva, och hafva återhjelpt millioner ormstungna negrer till en usel tillvaro.

1) *Gå till en specialist!* Skulle döden inträffa

före specialistens anträffande, har man ju ändå trösten att hafva gjort allt hvad i ens makt står.

2) Har den sjuke svårt för att andas, kan man behandla honom som skendöd och slå honom med en käpp tills medvetandet och andhemtningen återvända, och den sjuke är räddad.

3) Spela Tararaboomdeay sex timmar i sträck, utan uppehåll, med sjelfständiga variationer och fingerlekar i alla möjliga tonarter och en till! Den sjuke börjar säkert att häftigt kråkas, och är räddad.

4) (Sympatikur.) Bädda ned honom mellan våta lakan, läs versar högt för honom, håll het ölost i honom, gif honom intet att äta, förebrå honom hans dåliga affärer, fråga honom hvarför han är så rödhårig, att han blef kronovrak! Man skall snart se honom resa sig, ila dädan till närmaste läkare, och den sjuke är räddad.

5) Brygg en indisk helsodryck! Den sjuke faller i konvulsioner, och är räddad.

6) Skär upp honom helt och hållet, uppspäd magsaften och blodet med kaustikt kali, skilj de hvita och de röda blodkulorna långt från hvarandra, skölj alla kroppens cellväfnader med ammoniak! Sy derpå om möjligt ihop honom, och den sjuke är räddad.

* * *

Dessa medel äro de bästa jag vet och kunna användas äfven vid åskväder. Kaniner och marsvin uthärda dem icke, men »menniskan är djurens herre», säger Mosis.

Adrians moders sista kärlek.

Länge hade jag observerat att Adrians goda moder var fördystrad i sitt sinne; ända från vårt besök i Berlin var hon sig icke lik, suckade hemskt och grät vid måltiderna. Som detta förstörde min målro, blef jag till sist förtörnad, och uppfordrade henne att säga hvad som stod på.

Efter många om och men kröp det då slutligen fram: min präktiga oldtfru hade blifvit kär — kär i Bismarck!

Den ståtliga jernkansleren hade vid vår visit gjort ett så djupt intryck på den ädla kärringen, att hon icke trodde sig kunna lefva skild från honom.

Förgäfves förestälde jag henne att hertigen redan vore gift.

— Är Otto icke enkehertig? qved den bedårade.

— Erkehertig menar du kanske. Nej, han är mycket gift! svarade jag rörd.

— Då är allt hopp utel! hviskade hon förtviflad och såg ut i den känslolösa rymden.

Sedan denna stund resignerade hon visserligen från sina drömmar om att förljufva enslingens på Fridriksros vinterdagar, men hon drömde om honom hvarje natt.

Som hon ständigt och jemt utsporde mig om sina nattliga drömmars betydelse, beslöt jag att, såväl till hennes som andra drömmarinnors båtнад, författa och utsända en skrift i ämnet. Denna återfinnes också längre fram i denna bok under titulaturen:

Enda tillförlitliga drömydaren.

Besök i den Acklimatiserade trädgården.

Vi fördröjde oss längre än jag hade tänkt i det soliga Paris, ty alla de sevärdheter der stå att beskåda äro sannerligen flera än Bådeker känner till. Då man nu betänker att B:s röda bok är öfver sexoo sidor, med liten styl, så kan man lätt besinna att en vecka knappast är tillräcklig för att blifva, hvad hvarje gentleman *måste* vara: gammal Parisare.

Som menniskan kan lära mycket af att se och höra på djuren, förde jag oss ut till Jardin d'Acclimatation, der djur och växter acklimatiseras, d. v. s. vårdas, tills de antingen dö ut eller blifva vid lif. Då jag var der sist, hade två gorillor dött under dessa acklimatiseringsförsök, och man höll just på med den tredje. Alla goda gorillor äro tre, liksom alla ting, nämligen: vårtinget, höstetinget och vintertinget. Om sommaren är intet ting bäst, emedan såväl domaren som den förhårdade brottslingen då kunna behöfva litet hvila. Alltså foro vi ut till denna träd- och djurgård, samt besågo mot öflig afgift allt som våra ögon medgäfvo.

Kuku var oförbrännelig. Han stannade en hel timma framför en papegoja och försökte lära henne säga »Kuku». Då detta icke lyckades, trädde han fram till gökburen, och blef mycket förnöjd då en gök efter en stund kuttrade sitt »Kuku!» Hans och Napolens äregirighet hade inga gränser.

Derpå gingo vi vidare i den stora parken, fram till påfåglarne, der Kuku i en snabb vändning ryckte

en den vackraste påfågelsfjäder ur den närmaste stjerten. Han höll just på att pryda sin hatt med denna billiga plym, då en väktare framstörtade med raseri i sitt intelligenta anlete.

— Kö vulé du? sporde Kuku kallblodigt, och skyndade sig undan.

Som vaktaren på tilltalet genast förstod att Kuku var fransman, afstod han af nationalitetskänsla från hvarje förföljelse. Så stor är den franska höfligheten.

Borta vid aqvariet, der företrädesvis vattendjur muntert simma kring, observerade jag en alligator, som grät strida krokodiltårar af sorg öfver sin fångenskap. Rörd häröfver befallde jag väktaren att lös-släppa djuret, som skönbarligen intet hellre önskade. Man tänke sig dock min förvåning, då mannen i inhuman ton svarade att det icke kunde falla honom in!!!

Så stor är den franska ohöfligheten.

På det smärtsammaste upprörda häröfver begäfvö vi oss genast hemåt.

Tanken på denna alligators finkänslighet ledde i min erinring ett par af de noblaste drag ur djurens sjäslif, jag någonsin hört, och jag nedskref dem för att insändas till någon Zoologisk tidskrift. Jag offentliggör dem dock redan här för dem af mina läsare, som icke regelbundet följa med den Zoologiska pressen:

Ur djurens lif.

Jag går härmed att berätta två välsignelsebringande berättelser, om huruledes äfven hos de skenbart mest oskäligena djur godhet och elakhet drifva ett skiftande spel. Den ena berättelsen härstammar från

min vistelse i *Afrika*; den andra saken har tilldragit sig på min mönsterfarm *Glädjefrid*.

Jag föredrager hädanefter ormar framför höns.

Den tacksamme skallerormen.

Långt ute i Afrika syntes förr en mycket from eremit, som mödosamt lifnärde sig med allehanda småsysslor. En dag då han gick i sin örtagård och plockade palsternackor, för att deraf tillreda sig en middagsmåltid, fick han höra ett qvidande från en rosenbuske. Han gick då dit och fick se en liten skallerorm, som såg mycket ledsen ut. Eremiten undersökte honom varsamt, och fann då att en daddelkärna fastnat mellan skallrorna på skallerormens stjert, så att han icke kunde skallra! Då varkunnade sig eremiten öfver honom och utdrog daddelkärnan, hvarpå ormen med ett gladt leende ilade ut i öknen.

Der upphann han en neger, som gick och tänkte på sina råa afgudar.

Då negern fick se ormen, uppslog han ett skärande skri, och försökte fly undan. Men skallerormen var snabbare än han, och tvang honom slutligen att fly in i eremitens kula, hvarpå skallerormen lade sig utanför ingången, hopringlad, på vakt.

Då nu den råe afgudadyrkaren icke kunde komma undan, måste han ju kvarstanna i eremitens kula. Men ormen vek icke från sin plats på en hel vecka. Af denna dyrbara tid begagnade sig då vår eremit till att beröfva negern hans barnatro och ingjuta i hans hjerna en annan religions lärospån. Negern fann sig

i sitt öde, och omfattade slutligen fullständigt eremitens religion.

Och si! Då detta var skedt, vek skallerormen undan från sin post, och krälade ut i öknen igen, med ett skallrande som en klosterklocka. Men eremiten föll på knä, och tvang med muskulösa händer den svarte brodern ned vid sin sida.

Hvarje vän af sund sinnesrörelse kan gråta af glädje öfver denna framstående orm. Men hvad skall man väl säga om följande höna, som hade så dåliga grundsatser, att hon blef kallad

Den giriga hönan?

En liten svart höna hade sökt sig sitt skjul under en krusbärsbuske i trädgården, och låg der och värpte, när så skulle vara. Hon värpte ett ägg åt gången, kacklade högt och belåtet, samt begaf sig från sitt bo ut på gården, till det rendez-vous hon så ofta hade stämt med sin trolofvade, den hvita tuppen.

Hon lefde på detta sätt ett lyckligt mormon-lif, och få hönor skulle hafva trott att det skulle sluta så illa för henne, som det verkligen gjorde. Men »hönan spår, och girigheten rår», såsom vi dessvärre skola lära af det följande.

En dag då det lilla fjäderkräket skulle lägga sitt dagliga ägg, stod den goda matmodren och plockade krusbärsgröt på den buske, under hvilken vår hönas bo var beläget. Hönan måste därför trippa till en annan buske och lägga sitt ägg. Härmed var hon i girighetens klor.

Då hon nämligen nästa dag återigen skulle ägg-

lägga, ingaf henne en ond ande att hon skulle gå bort, och se efter om gårdagsägget ännu var borttaget. O nej! Det var det ej! Hej! tänkte vår höna och började fundera.

Nu fattade hon det skamliga beslutet att fortfarande lägga sina ägg på det nya, för andra okända, gömstället; dymedelst komme hon visserligen att förhålla den goda matmodern äggen, men sjelf skulle hon blifva en millionärhöna! Denna plan utförde hon också, och samlade med smutsig nidskhet ägg på ägg i sin nya, af friden och förnöjsamheten öfvergifna tillflyktsort. Men straffet skulle icke uteblifva, såsom hon får se af det följande.

När nämligen den goda matmodern trodde sig märka att den svarta hönan hade upphört med all äggläggning, började hon skärskåda det vidriga fjäderfäet med de mest oblida ögon vi kunna tänka oss. Men det giriga kreaturet uppserverade icke detta, utan fortfor att smygvärpa. Ja, af pur snålhet upphörde hon till och med att skrocka.

Då förbrast tålmodet hos den goda matmodern. Hon grep hönan och gjorde inom kort af henne en den mest liflösa och välsmakliga friqacé.

Ett synnerligen lämpligt val.

Efter en sömlös natt, uppfylld af sorgfulla drömmar om den bepansrade ödlans Heimweh, vaknade jag, frisk och stark, och beslöt att lämna denna stad,

för att ofördröjligen begifva oss till vår resas mål, det norra Italien.

Få minuter efter det jag tillkännagifvit min föresats för mitt resfölje, befann jag mig midt i det hejdlösaste prutande med hotellvärden. Hans kraf voro fruktansvärda, men lika fruktansvärda mina invändningar. Efter en timmas prejanade gaf han andtruten efter, och gaf mig den äskade rabatten af 50 %, under det att han önskade mig allt möjligt ondt på resan.

Likgiltig för den lågsinnade mannens hotelser, begaf jag mig till jernväggården, och snart ångade vi hän mot det land

»Wo die Orangen glühn
und die Vulkanen stille Feuer sprühn»,

såsom Göthe så skönt sjunger.

Våra tankar ilade oss i förväg, och voro redan i Rom, innan vi varit fem minuter på vägen.

Adrians moder satt stel som en bildstod i sitt hörn hela vägen, och då vi uppfordrade henne att gå fram och se på utsigterna, förklarade den försigtiga qvinnan, att hon icke ville flytta sig, emedan hon var rädd att tåget då skulle förlora jernvigten.

Som jag icke hade lust att för tillfället för henne klargöra ballistikens lagar, lät jag henne sitta kvar, till hennes synbara tillfredsställelse.

Under vägen förklarade jag för mina vänner Roms och Italiens underbara historia och folk. Jag uppmanade Adrian att plocka apelsiner åt oss på hvarje historisk plats, så att vi kunde förena det nöjsamma med det nyttiga. Jag förklarade huru Romus blifvit daggad af en varginna, och rådgjorde med Adrians moder om vi icke borde för mejeriet uppfostra varginnor af god ras på Glädjefrid. Jag för-

manade Kuku att icke spela på det italienska statslotteriet, »ty det är icke alltid man vinner!» Denna min pique förstod parasittorparen, och tittade generad ut på Alperna, till hvilka vi nu kommit.

— Nu äro vi snart i Italien! utbrast jag.

Men för första gången i mitt lif var jag icke sannspådd, såsom vi skola se af det följande.

Midt emellan två stationer uppgaf lokomotivet de gällaste hvisslingar, och tåget tvärstannade.

Jag lagade mig just att skriva en anmärkning till jernvägsstyrelsen, då vår kupédörr rycktes upp af en sbirr. Så fort han fick se mig, framräckte han ett statstelegram af utomordentlig vigt:

»*Fakir Falstaff.*

Paris—Rom.

De odödliges akademi har beslutat att öka sitt antal med en (1), och med alla röster mot 8 invalt Er till dess nittonde ledamot. Återvänd genast för att såsom ständig sekreterare handleda våra förhandlingar och oss! Ni är oundgänglig, det vet Ni sjelf.

Tio bland

De 18.»

Jag visade telegrammet för de mina. Ingen af oss förundrade sig. Vi visste ju att detta skulle ske förr eller senare. Att det icke skett *förr*, var åtminstone icke min skull — det sade mig mitt samvete. ¹⁾

Vi betänkte oss icke länge. Med vanlig fransk höflighet vände tåget genast, och återförde oss i ilfart till Glädjefrid. Der författade jag det

¹⁾ Ett godt dylikt är vår bästa hufvuddyna.

Tal vid de 19 odödliges årsfest,
 som återfinnes i slutet af denna bok.

Sättet att resa till Norra Italien har jag ju ändå
 tillräckligt angifvit för att veta med mig att jag fyllt min

pligt.

Huruvida du nu gör din, goda läsare, skall jag
 noga aktgifva på. *Mycket* kan jag förlåta. Men har
 jag förspilt mina råd på

en ovärdig

lofvar jag dig härhos uppriktigt att hämnas, när du
 det minst anar. Rätt skall vara rätt, det kan du ge
 dig på!

Bref- och tankeställare för N. N.

Maning.

Släkten N. N. är så utbredd i mitt fosterland, att jag icke kan finna något lämpligare objekt för min brefrådare. Kärleken är ett ädelt hjertas medfödda behof. Undra icke därför, goda N. N., att jag med en viss kärlek omfattar dig, ehuru jag icke vet huruvida du, då du läser dessa rader, gjort dig förtjent af min gränslösa tillgifvenhet.

Dermed må nu vara huru såsom helst! Låt dock mina råd i denna brefbok likt eolstoner tränga in i ditt sinne, och

affatta intet bref

utan att du först flitigt rådfrågat denna

mönsterbrefsamling!

Du skall då finna huru lätt det blir för dig att lefva. Skulle det oakadt sorgens hydror förpesta ditt lif, så skyll åtminstone icke på den, som af den varmaste sympati för din rådvillhet skrifvit dessa rader.

Läs alltså det följande! Lef och skrif derefter.

Nyttan af bref

har så länge insez, att jag icke behöfver länge bevisa densamma. Redan i forntiden skrefvos ganska ofta

brief. De mest bekanta af dessa antikens brief äro majestätet Davids originella Uriebrief och pastor Pauli herdabrief till Thimotejus. Richelieu uppfann konsten att försegla brief — de på sin tid så omtyckta »lettres de cachet»¹⁾.

Och inom vårt rättsväsen spela de s. k. Kongliga Briefven en roll, som ingen domare bör misstyda, huru oafsättlig han än tror sig vara.

Jag tror mig härmed hafva tillräckligt för dig, min N. N., hafva klargjort vigten och vådan af att skriva brief.

Vi indela alltså briefven i 3 mycket stora sorter:

1. Handbrief.
2. Brief från och till din älskade.
3. Salmonibrief.

Särskildt detta sistskrifna slag af skrivelser är numera mycket betydelsefullt, och detta är den första handledning härutinnan som hittills blifvit tryckt.

I.

Handbrief.

Vid denna art af brief är den största försigtighet af nöden, ty eljest kan du lätt stöta dig med den briefskrifne. Dem, som du sist af alla bör stöta dig med, äro dina förmän, hvarför jag kan genast intaga ett

¹⁾ De katolske briefskrifvarne rätta sig efter ett s k. »Breviarium»; men håll fast vid din religion, goda N. N.!

Lyckönskningsbref vid en förmans befordran.

Högvälborne Herr Baron! Riddare och Baron!

Näppeligen tillfrisknad efter den svåra sjukdom, som blef en följd af min allt för häftiga glädje vid den oförberedda underrättelsen att S. H. T. ändtligen blifvit befordrad, störtar jag mig att gifva luft åt mina djupaste känslor af ödmjuk glädje och fröjd. Så mycket mera glädjande var denna glada underrättelse, som jag vet att H. M:t Konungen enligt rikets lag endast kan förläna denna Eder nya tjenst åt en kompetent och dugande person. Skulle — mot undersätlig förmodan! — sagda Majestät och Konung *icke* hafva tilldelat denna befattning åt Eder, min Gynnare, fruktar jag att känslan af det ohemula i ett dylikt förbigående skulle hafva gripit mig *så* djupt, att jag höjt upprorsfanan i min aflägsna landsbygd.

Huruvida detta uppror så lätt hade blifvit qväfdt, skulle naturligen till stor del hafva berott på den kraft, vi båda utvecklat.

Om min Gynnare hade öfvertagit det upproriska kavalleriet, och jag med anspråklöst nit hade framfört de eventuella infanteritropparne, tror jag, ja, *vet* jag, att vårt företag skulle hafva krönts med framgång.

I så fall hade ni, min Gynnare, blifvit

Konung öfver detta land,

och törhända hade då en indräktig hofsyssla icke blifvit så fjerran från den, som skrifver dessa rader, som den nu är.

Dock — hvi skulle vi tända upprorsfacklan, då ju allt gått sin gilla gång?

I förhoppning att min Gynnare instämmer i denna min tanke, tecknar jag

Herr Baronens ödmjuka
N. N.

P. S. Visa icke detta för kungen! D. S.

Mindre försigtig kan du dock vara då du skall skriva

Svar på en studerares anhållan om penninghjälp.

Här har du 5 mycket goda formulär.

Formulär 1.

Gamle hedersvän!

Tack för ditt kärkomna bref med alla anspelningar på vår gemensamma, glada tid! Hade jag icke den principen att aldrig »skriva på» något papper,

skulle du vara den förste

jag bisprunge.

Var härom lika försäkrad, som om min gamla, *oföränderliga* vänskap, och blif icke nedslagen därför att du har det så illa stäldt! Tänk bara på straffångarne i Sibirien! beder din gamle barndomsvän,

N. N.

Formulär 2.

H. Herr Candidat!

Det är mig dessvärre omöjligt att kunna bistå H. H. i H. H:s belägenhet. Djupt engagerad som jag är i Baring Brothers-krachen, ser jag mig knappt någon utväg att kunna köpa allt hvad jag vill, och

måste därför lefva mera sparsamt, än jag eljest skulle hafva gjort. Lefver äfven H. H. sparsamt, blifva åtminstone *utgifterna* mindre, och redan härmed är ju något vunnet, menar
uppriktige vännen

N. N.
bankir.

Formulär 3.

S. H. T.

Jag har så mycket att göra, att jag nog, dessvärre, aldrig hinner besvara S. H. T:s intressanta skrifvelse. Högakt.

N. N.

Formulär 4.

H. H.!

För det fall att H. H. kan lämna mig *fullgod* säkerhet genom pant i guld (eller silfver), eller 1:a inteckning i sex-vånings, brandförsäkradt *stenhus*, jemte borgen af ett par tre till minst 12,000 kronors årlig inkomst uppskattade, ogifta och lifförsäkrade husegare i vår vackra hufvudstad, skall jag, särskildt med hänsyn till min återopade gamla vänskap till H. H:s H. H. fader, *icke ett ögonblick* draga i betänkande att försträcka H. H. de begärda 50 (femtio) kronorna. Dervid förutsätter jag naturligtvis att lämplig ränta, eventuella rättegångskostnader och alla möjliga andra expenser afdragas på förhand.

Med utmärkt högaktning

N. N.
Kommissionär.

Formulär 5 (bäst och i bruket billigast).

H. H.

Nej, nej!

N. N.

* * *

Vid

Kraftbref

måste största delikatess iakttagas, i all synnerhet om man känner mannen sedan längre tid. Jag har i en ohyggligt skuldsatt mans såsom makulatur försålda brefsamling funnit följande mönsterbref, som sannernligen väl kan användas i liknande fall:

Gode vän!

Mycken tack för ditt senaste bref — svaret på min förfrågan om du icke nu kunde betala mig de 200 kronor, du lånade af mig för sju (7) år sedan. Ännu mera tack för ditt i brefvet allvarligt och manligt uttalade löfte att »med första» sända mig penningarne!

Du har alltid varit mig kär, gamle ungdomsvän, och ingen har *så*, som du, kunnat med några få enkla ord sätta mina hjertesträngar i djup dallring. Äfven denna gång har detta experiment lyckats dig, Thomas Pettersson: Ditt bref innehåller nämligen *två* ord, som gifvit mig åtskilligt att fundera på.

Du skrifver nämligen, såsom jag redan omnämmt, att du »med första» skall skicka mig det lilla beloppet. Ditt bref är dateradt den 16 September 1892. Vi

räkna i dag den 4:de dagen i den gäckfulla månaden April 1893. Det är därför nu min mening att, sedan jag själf på egen hand uttömt mig i gissningar angående mångberörda uttryck, bedja dig öfversätta dess inneboende betydelse i detta fall.

Jag antog först i min heliga enfald, att du menade med första *lägenhet*. Sedan jag fixerat detta begrepp, uppstälde sig för mig tvenne oundvikliga alternativ: *tåg* eller *ångbåt*. Detta har jag länge trott vara det rätta. Men, då jag betänker att, om *så* skulle varit förhållandet, jag skulle ha kunnat glädja mig åt besittandet af de 200 kronorna för redan mera än ett halft år sedan — då jag betänker detta, upprepar jag, finner jag att jag måste slå denna vid första påseende tilldömes så naturliga gissning ur hågen. Du kan således inte tänkas hafva till uttrycket »med första» i tankarna supplerat »båt» eller »tåg».

Sedan jag fått detta klart för mig, förfärande klart för mig, betraktade jag ännu en gång det mystiska »med första» från alla möjliga sidor. En gång trodde jag att det skulle uttydas »med furstar», hoc est *med furstar*, d. v. s. med en deputation vansinniga furstliga personer, som skulle rymma från de resp. därhus, der de vårdades, enkom för att till mig öfverlämna 200 kronor, — derutinnan lydande en gudomlig inspiration. Jag höll redan på att förbereda mig på det originella besöket, då det föll mig i tankarne, att du aldrig utmärkt dig för synnerligen intima relationer till vare sig furstar eller guddomligheter. Denna hågkomst förmådde mig att, ehuru med saknad, vända mig från denna förnäma gissning.

En tid derefter fick jag den idén att du hade skrivit fel — att der i stället för »med första» skulle

stå »med först a» = »furst A». Jag vet emellertid icke af någon »furst A», hvarföre jag icke heller kan finna denna tydning användbar.

Min sista tydning — kanske den är rätt — är ett resultat af mitt medvetande om att vi lefva i nittonde århundradet, och att du är en framtidsman. Du menar säkert att du skall sända mig penningarne »med första» — *luftballong!*

På denna storartade tanke känner jag igen min Thomas Pettersson. Helt säkert har du bildat ett Luftballongsaktiebolag i din lilla trefna hemort, och det är antagligen i fast och tillitsfull förtröstan på framgång för den idé, hvilken ligger till grund för detta företag, som du tryggt trott dig kunna vänta att sända mig mina 200 kronor tills med första i riktning mot mitt hem afgående post-luft-ballong. Ja, så måste det vara.

Huru väl jag i detta drag igenkänner min modige, idealistiskt anlagde ungdomsvän! Huru förhoppningsfull måste du icke hafva varit, när du skref till mig! Men eftersom det nu börjar se ut som om detta supponerade bolag, grundadt af en idiot och understödt af dårhushjon, icke inom de närmaste seklen skulle hinna en decimeter närmare mot sitt mål, och eftersom jag gerna ville hafva litet nytta af mina pengar, innan jag dör, ruinerad af s. k. »vänner», så underrättar jag dig härmed, att derest du icke inom tre dagar härifrån räknadt sändt mig mina surt förvärfvade pengar, så komma tvenne uniformerade män att en dyster morgonstund mana dig inför en för sin stränga rättvisa beryktad domare, hvarjemte en icke-uniformerad, stark man af mig kommer att legas för att en fridfull aftenqvist gifva dig det mer

än fruktansvärda kok stryk, du redan för längesedan så ärligen förtjent.

Det lönar sig inte att du skrifer till mig och sluddrar om ungdomsvänskap och dylik smörja, ty sådant går knappt längre i

N. N.

P. S. Jag emotser remissan *med första!!!*

* * *

Då detta bref gälde andras dåliga affärer, gäller deremot följande din egen dåliga hälsa. Du bör i så fall skriftligen vända dig till en läkare med en

Sjukdomsberättelse till en läkare.

Högtärade Herr Läkare!

Sedan jag i flera år förgäfves sökt bot hos de flesta af vårt lands mest renommmerade qvacksalfvare, vänder jag mig nu i full förtviflan till Eder, herr läkare, och beder Eder att på samvete och hjärta, mot kontant betalning — från Eder sida, förstås — säga mig hur i herrans namn jag skall bära mig åt med min gamla krämposot?

Som jag vet att H. L. är slägt till mig på längre håll än jag nu hinner uträkna, ber jag H. L. tålmodigt låna ett af sina öron åt min sjukdoms förlopp:

Allt sedan mitt sjunde år har jag lidit af tandvärk tvenne gånger, utan att jag kan finna någon som helst orsak dertill. Detta i förening med den stränga kolik, som ansatte mig strax innan jag föll igenom i mogenhetsexamen, gjorde att jag började

allvarsamt betvifla om mitt vederfående, då till all lycka jag afbröt mina ben i slutet af femtionio. Jag säger till min lycka, och detta med fullt skäl, ty tack vare detta benbrott fick jag under ett halft år ägna mig åt ett kontemplativt lif, hvarigenom jag bragtes till insigt om att mitt lifs kallelse var att blifva rentier.

Jag har sedan dess ärligen sträfvat mot detta mål, och då jag nu, efter att icke hafva skytt några medel, äntligen vunnit detsamma, ser jag till min skräck, att jag sitter på grafvens brädd.

Mina ben äro åter hela, och jag kan dansa en hel natt på dem, om jag så vill, men det vill jag naturligtvis aldrig, ty jag har min själ annat att göra. Mitt utseende är sjelfva hälsans, och ingen kan täfla med mig i de mest ansträngande kortspel. Men det oaktadt är jag hardt nära förtviflan, ty jag har en växt på näsan.

Denna växt började ganska oskyldigt, som en liten phinne. I början var den som en knappål, men den slutade ingalunda — enligt ordspråket och min hemliga förhoppning — med en silfverskål, utan är nu närmast lik en silfverrofva. Med undantag af färgen, ty den är röd.

Denna växt hänger rätt ned, och förorsakar mig de största obehag då jag skrattar. Vanligtvis håller jag näsduken för, men då jag hållit den der en timma eller så tröttnar jag, och tappar näsduken. Då börja de närvarande att skrika och skratta, och när jag af höflighet vill skratta med, faller växten ned, så att jag biter mig i den, och det gör *mycket* ondt.

Nu är den så sönderbiten, att den långt ifrån att vara en zirat, är ett mirakel af trasslighet. Med denna tuppkam kan jag omöjligen gå genom lifvet, i

all synnerhet som jag börjat älska en äldre, mycket förståndig och förmögen dam, men inför hvilken jag hittills endast vågat visa mig på maskerader och i mycket mörka höstnätter.

Ädle Herr Läkare! Kan och vill H. L. köpa denna märkvärdiga pjes af mig? Jag tror att den skulle vara ett värdefullt tillägg till Edra vetenskapliga skåp, och vill — *för vetenskapens skull* — vara så billig, som min sällsynta offert kan medgifva.

Skulle H. L. — emot förtviflad förmodan — icke vara vid håg att pr kontant eller pr vaxel 45 dagar à dato tillhandla sig min vara, frågar jag H. L. på läkareed huru mycket H. L. tror att en billig förgyllare skulle taga för att förzilfra min pjes, i hvilket fall jag tror mig kunna vinna den förståndiga enkans genkärlek. Diskretst

N. N.

P. S. Jag saknar icke appetit.

* * *

Då du, min käre N. N., efter denna sjukdoms- skildring, kanske finner dig föranlåten att rekommendera din friske systerson till erhållande af

inackordering hos någon din onkel,

vill jag långt ifrån lägga hinder i vägen, utan fast- mera förhjelpa Eder båda dertill, genom att lära dig följande

Rekommendationsbref.

Högtärade Wän!

Titulus yttrade för någon tid sedan att Du skulle

hafva lust emottaga någons systerson såsom inackorderare hos S. H. T. Efter de många bevis jag haft på H. H:s godhetsfulla tänkesätt för mig, faller jag härhos förtroendefullt beswärlig med en bön, hvars bifallande kan grunda en ynglingalycka.

Då nämligen Tit, för någon tid sedan yttrade sin afsigt vara att låta sin dotter E. taga lektioner på oboe, kom jag till att tänka på, att min systers fjerde son mycket älskar musik. Det må vara en moderbroder förlåtet, att han icke tycker om musik alls, men det må äfvenväl vara honom medgifvet att understödja en blond systersons sträfvanden i motsatt riktning.

Det är endast därför jag beder Tit, att utan tvekan mottaga min systergosse N. i S. H. T:s högtärade familj. Jag har nämligen tänkt att han, genom att idogt polera fröken E:s oboe, skulle kunna i någon mån uppväga den inackorderingssumma, som han nog en gång kommer att betala längre fram, då han står på egna ben.

Ifall Ni dessutom kunde bistå nevö N., då han sannolikt råkar i någon penningeförlägenhet, kan S. H. T. vara fullkomligt öfvertygad om hans tacksamhet. Fadren är nämligen ohågad att kasta ut sina pengar längre, hvadan S. H. Du kan anse dig såsom ynglingens andre farfar.

Jag anser öfverflödigt att vidare rekommendera den unge N., emedan han, såsom jag hoppas, sjelf skall göra allt för att förvåna S. H. T. genom den utsträckning, i hvilken han tager H. H:s menniskovänliga understöd i anspråk.

Eder på förhand förbundne

N. N.

Om du, såsom systersonen N., känner ditt hvärf vara slutadt med detta bref, är det min pligt att lära dig huruledes det skickar sig att skrifva när

En brorson beskriver sin ankomst till en stor hufvudstad.

Älskade onkel!

Nära tre dagar ha förflutit sedan jag lämnade det kära Uggelust, der du, gladt hviftande med den frikostiga handen, stod i frontispisfönstren, och önskade mig »*lycklig resa!*» på den färd jag stod i begrepp att företaga för att på din bekostnad tillbringa en bildande månad i den vackra hufvudstaden S. Stora och uppriktiga voro de tårar, som runno utför mina käkar då jag såg Uggelust försvinna i fjerran, medan skjutsaren Per med lugn hand styrde språkärren emot jernvägsstationen. Huru djupt flögo icke mig i sinnet alla de bevis på onklig omvårdnad du så ofta bevisat för mig? Huru tunga voro icke de tankar, som anfäktade mig vid tanken på de bekymmer, du nu skulle utstå vid tanken på att jag var dig så fjerran! Och hur utmålade jag icke för mig återseendets stund? Huru inpräntade jag icke i mitt minne de goda råd, du gifvit mig med som färdekost! Ofta runno mig i minnet de gamla orden: du spår och gud rår.

Vid framkomsten till P. jernvägsstation köpte jag mig en ensam första klass sofkupé, ty jag vet ju att du icke önskat att jag skall fara illa, och man far icke så bra i tredje klassen, såsom du vet af egen erfarenhet. ¹⁾ Lätt rusade tåget emellertid fram genom

¹⁾ Den goda konjak, jag tagit ur ditt schatull, bidrog äfven icke litet att förhöja resans behag!

de mest gröna nejder, och snart voro vi framme vid S., hvarest din konung bor, och dit nu också din lydige brorson skulle komma.

Genast vid ankomsten till S. fixerade en menniska min hatt, hvarför jag gick in och köpte mig en mycket vacker hatt af silke, en s. k. stormstukare, hvarpå jag försåg mig med de bästa cigarrer jag i en hast kunde komma öfver. De äro verkligen så goda att jag ovilkorligen för mig sjelf måste utbrista: huru förständig är icke min goda onkel, som sparat så bra, att hans älskade brorson kan röka så fina cigarrer! Jag fälde några tårar af tacksamhet och gick ut för att äta festfrukost.

Ty borde jag icke — goda onkel! — med en mera högtidlig måltid fira min ankomst till den stad, der vår konung bor?

Jag vill icke för dig närmare skildra denna frukost. Jag vet dock att det skall vara dig nog om jag säger att räkningen gick till tjuugoåtta kronor. »Detta är annat än fläsk och potatis!» tänkte din tillgifne N. N. och gick ut för att hämta och insupa något storstadsluft.

Hela staden S. föreföll mig så egendomligt glad och treflig, att jag knappast kunde afhålla mig från att taga alla i min famn. En gång gjorde jag det verkligen också, men den unga damen upphof ett så hjertslitande rop, att jag skyndsamt aflägsnade mig, hållande för öronen, ända tills hennes shri dog bort i storstadsbullret.

Påminnande mig att min älskade onkel alltid dricker kaffe om morgnarne, beslöt jag att träda i hans fotspår, och öppnade därför dörren till ett mycket fint kafé, der jag snart satt i en röd soffa med grön char-

treuse såsom tillugg i stället för det obehöfliga kaffebrödet. En ung dam, synbarligen af god härkomst, hälsade mig på det hjertligaste välkommen och tryckte min hand upprepade gånger. Detta rörde mig, obekante främling, så djupt, att jag brast i tårar vid tanken på all den hjertegodhet denna unga qvinna månde sitta inne med. Då du, goda onkel, alltid uppmanat mig att vid valet af ledsagarinna genom lifvet taga mycken hänsyn till hjertelaget, och jag icke kunde erinra mig att någonsin hafva påträffat ett så genomhjärtligt väsende, beslöt jag att genast gilja till henne, väl vetande att min älskade onkel, om han hade varit närvarande, förvisso på det lifligaste skulle hafva gillat mitt tänkesätt. Jag grep därför min blifvande fästnös minsta, d. v. s. venstra hand, och glodde henne stilla in i ögat. Det ljufva väsendet besvarade min handtryckning, och frågade »hur jag mådde?»

— Jag mår *synnerligen* väl, Kunigutta — ty ni heter ju så? sporde jag bäfvande af sällhet.

— Nej, visst inte, mitt namn är Lisa! svarade hon med ett förvirrande leende.

Jag ville sjunka till hennes barm, men hon frigjorde sig med ett öfvermått af blygsamhet och satte sig längre bort, hvarifrån hon betraktade mig med de mest uppmärksamma ögon jag någonsin sett.

Mitt hjerta är ännu för fullt för att kunna ingå i detaljer. Tillåt mig blott, goda onkel, nämna dig, att jag satt kvar i soffan en lång stund och för *Henne* derborta på stolen utvecklade allt hvad jag kände för henne och de ljufva förhoppningar jag närde om vårt framtida lif. Jag utvecklade äfven för henne huru glad du, min välgörare, säkerligen skulle blifva öfver att få hälsa Kunigutta »*Välkommen!*» (med en trans-

parent) vid hennes intåg såsom herskarinna på Ugglelust. (Ty du testamenterar väl detta jordegods åt mig, min frände?) Jag omtalade hur stället såg ut, och sade att din skenbara knarr- och girighet skulle vi öfvervinna med de ljufvaste smekningar o. s. v. Jag talade äfven något om alla de barn, vi skulle få, och hvad de skulle heta.

Vid denna punkt betäckte dock en rosensky Kuniguttas kinder, och hon ilade ut, hvarpå jag, väl förstående att hon på en dag sådan som denna behöfde vara ensam med sina känslor, diskret tog min hatt och, vacklande under tyngden af min sällhet, snafvade ut genom dörren.

Den friska fläkt, som slog emot mig ute på gatan, kom mig nästan att stupa. Men en äldre, mycket fin herre, som kom förbi, tog mig i armen och höll mig upprätt . . .

Huru genomgående vänlig denne fine herre var mot mig, har jag icke råd att beskrifva; ty då skulle mina sista små slantar åtgå endast till anskaffande af tillräckligt bläck för detta sekulararbete.

Vet, nämligen, goda Onkel, att denne phine carl tog mig fullständigt om hand, och ledde mig in på en af de vackraste lokaler din lydige brorson någonsin sett. Ögonblickligen som vi inkommit spelade musiken upp ett någons favoritstycke — hvar öfver jag blef så känslorörd, att jag applåderade så kraftigt, att min phine vän sade att vi måste gå, för att icke förderfva akustiken i den stora salongen.

Vi gingo.

Hvad som derpå hände, lämnar jag åt din ömma intelligens att utgrunda. Låt mig, goda onkel, nöja dig med att förtälja, att en så god supé har jag sällan

druckit. *Intet* vin saknades der, om icke möjligen den ölost, hvarmed du — hittills — plägat späka oss om aftnarne . . .

Efter soupéen spelade vi litet kort — särskildt ett spel, som jag sedan skall för dig närmare beskrifva. Du kommer nog att lära dig detsamma, ty jag förlorade derpå 180 kronor mera än hvad jag hade på mig v. t. Som jag emellertid — af beqvämlighets-skäl — skref ditt namn såsom borgen på en revers å denna summa, kommer du nog att erinra dig detta spel. Du får icke bli förgrymmad för detta mitt tillvägagångssätt, ty du skulle nog gjort på samma sätt — eller huru, goda onkel?

Efter denna glada fest kördes jag hemåt i en droska. Då jag ursteg densamma, grät jag högljudt ännu en pers. och på den tillskyndande poliskonstapelns fråga, sade jag att det var af tacksamhet emot dig onkel O., hvarpå jag uppgaf din landtadress, hvilken han mycket omsorgsfullt upptecknade medan droskkusken öfverljudt oqvädade mig för något, som jag lär hafva gjort i droskan, enligt hvad många påstå.

Redan i morgon reser jag dock hem till Uggelust och du skall då få höra huru mycket jag längtar att åter få resa till hufvudstaden S. Roligt skall det då bli att få se ditt fryntliga anlete — och höra din glada stämma — då jag framställer min lilla penningefråga. Ty måste vi icke skåda verldslifvet?!

Till dess blir och är jag din sanne brorsson

N. N.

P. S. Kunigutta!!!

P. P. S. Ibland genomisas jag af den tanken,

att du måhända icke fullt gillar mitt handlingsätt? —! —?
Men bort det! Snart är jag åter i dina onkliga armar.

D. D. S.

* * *

Som jag ju icke alls känner din samhällsställning, goda N. N., ligger det ju icke alls utom rimlighetens område att du står på mer eller mindre intim fot med såväl mycket högt uppsatta män, som mera anspråkslösa individer.

Jag har därför hopsatt tvenne bref, hvaraf det ena för dig in till en mycket dekorerad person, och det andra till en människa, som icke alls håller på decorum.

I.

Till en Generalfältmarskalk, för att kritisera hans senaste fältslag.

General- Fält-Marskalk och Kommendör! Vän och kommendör!

H. H:s senaste batalj har gifvit mig, anspråkslöse snickare, åtskilligt att fundera öfver. Misstyck icke att jag ärligt säger min mening öfver Eder härföringskonst!

Att ni lät Artilleriet framrycka från höger och hugga fienden i flanken, var nog lyckligt tänkt; och så hade äfven jag gjort i Edert ställe; men att Ni icke lät detta anfall styrkas af en liflig tiraljörkolonn, är enligt min oförgripliga mening ett *svårt* missgrepp. ¹⁾

¹⁾ Att de olycksbringande följderna häraf uteblefvo, beror på En Annans Försyn.

Att Ni längre fram i bataljen icke lät vattna husarhästarna, vittnar dessutom om ett så långt drifvet djurplågeri, att Ni icke får misstycka den rättegångsstämning härför, som jag härhos bifogar.

Värst af allt förefaller det mig dock att ni gaf pardon åt den, märkvärdigt nog, besegrade fienden. Den, som skonar sitt fosterlands fiende, är, enligt min undersåtliga åsigt, ingenting mer och ingenting mindre än en

fosterlandsförrädare!

Håll gerna till godo med detta uttryck! Ja! Och mins under segerjublet detta uppriktiga ord af

N. N.,
fosterlandsvän.

2.

**Till en f. d. Artillerist för att lyckönska honom
till de låga fylleriböterna.**

H. H. H.

Ehuru okänd dristar jag mig dock att till Eder frambära uttrycken af min djupt kända sympati och samkänsla. När jag i bladen läste att Ni endast blifvit pliktfäld till 20 kronors böter för Eder senaste lilla förvillelse, höll jag just på att afsitta de 30 kronors böter, jag för en liknande oegentlighet blifvit ådömd. Då alltså böteskalan tyckes lindrigare tillämpas i H. H:s värderade stad, kommer jag välan att från och med i morgon förlägga min verksamhet dit.

I hopp om ett personligt sammandrickande, och det rätt snart, tecknar jag

Eder för högt bötfälde

N. N.

f. d. sappör.

* * *

Bref, sådana som dessa två senaste, göra mycket god verkan på hvar sitt håll. Generalfältmarskalken blir försigtigare en annan gång, och artilleristen känner sig gladt smickrad af detta bevis på förstående hos en okänd krigare.

Nära stående denna art af bref äro de s. k.

Urskuldningsbrefven.

Dessa bref måste dels innehålla en sanningsenlig erkännelse af att man felat, och dels ett frimodigt poc-kande på förlåtelse. Af sig sjelft faller att alla dylika bref måste affattas i en ton af den mest upphöjda artighet.

Se här!

I.

Vid fördröjd betalning af ett lån.

Högmögne Titulus!

Det är nu snart åtta månader sedan jag af Tit. på ett par dagar fick låna 66 kronor. Utan tvifvel har Tit. redan ofta förbannat den stund, då Tit. försträckte mig dessa penningar, och dervid utbrustit i de varmaste själfanklagelser, sådana som: »Jag åsna, som

lånade bort dessa pengar! Jag förstockade dumhufvud! Jag var visst icke riktigt nykter då jag begick denna oförlåtliga fåaktighet! Jag erkeidiot, som icke ens mins hvad karlen heter! Jag erkeåсна!» etc., o. dyl.

Jag erkänner ödmjukt det berättigade i dessa själf-förebräelser, och kan icke annat än beklaga det jag, fattige man, varit en ofrivillig orsak till dessa själs-affekter. Tro dock icke därför att jag ångrar mitt sammanträffande med Titulus, eller att jag skäms för Tit:s bekantskap! Fel kan hvarje menniska begå, och det är fjerran från mig att jag skulle bedöma Tit. hårdt för denna obetänksamhet. Det är också af grann-lagenhetskänsla jag hemlighållit densamma, och det var uteslutande samma känsla af det delikata i situa-tionen, som tvang mig att förneka skuldens verklighet, då Tit. nyligen lät stämma mig för densamma.

Då jag nu emellertid genom detta bref vidgår min gäld till Tit., är det därför, att jag har ett viktigt förslag att framställa till Titulus.

Jag står nämligen i begrepp att emigrera till norra Amerika, och har behof af ett litet rörelsekapital för att i detta storartade land göra mina industriella ta-langer fruktbringande. Om därför Tit. ville försträcka mig ytterligare 934 kronor, blefve jag, för jemnhetens skull, skyldig Tit. den runda summan af ettusen kro-nor. Jag gifver Tit. *mitt ord* på att jag aldrig skall neka till denna skuld. Och skulle vidriga omständig-heter — ty hvem kan väl blicka in i Framtiden? — drifva Titulus att själf öfvergifva en karg, men älskad fosterjord, lofvar jag Tit. att med öppna armar emot-taga Tit. på New-Yorks hamn, och på alla sätt söka skaffa Tit. en hederlig bergning.

Stödd på dessa referenser, emotser jag med glädje

Tit:s värderade (och rekommenderade) svar, och förlifver nu som för åtta månader sedan

Tit:s trofaste

Kuku N. N.

2.

Vänskaplig ursakelse för uraktlåtenhet att besvara en väns bref.

Bäste Wän!

Dina bittra förebråelser för min uraktlåtenhet att besvara dina upprepade skrivelser äro mig synnerligen angenäma, såsom värdefulla bevis på din outtröttliga tillgifvenhet. Nogsamt förstår jag deraf, att du icke aktar porto-afgiften så högt, som vår vänskap. Tack, gamle vän, för att du icke är hemsjunken åt smutsig snikenhet!

Ty hade du, sedan vår skilsmässa, försjunkit i girighetens armar, skulle ingen makt på jorden hafva kunnat hindra mig från att ringakta — ja, *förakta* dig.

Då jag nu emellertid ser att du så till vida icke försämrats i din karakter, kan jag icke finna något giltigt skäl för att undandraga dig min vänskap. Var alltså lugn i detta hänseende!

Jag vill ej vidlyftigt förklara alla hindren för min skrifning, af fruktan att lika mycket misshaga dig genom ett långt rättfärdigande, som med min talande tystnad.

Så mycket kan jag emellertid försäkra dig, att jag känner dig, och att jag nogga vet att du skulle gilla mitt tystlåtenhets hufvudskäl:

Det är min *sparsamhet*.

Ett bref är nämligen alltid förenadt med en hel del små, men faktiska utgifter, och jag är icke i den lyckliga ställning att jag får allting gratis.

Skulle jag likväl i en framtid uppnå närmast ofvan antydda ställning, skall du icke längre behöfva klaga öfver min långsamhet. Men till dess är det kanske så godt att du reser till mig, om du har något nödvändigt att anförtro mig. Låt icke en fattig jernvägsbiljett spela någon roll, då det gäller din

uppriktigt tillgifne vän

N. N.

3.

Till en Wän för ett öfveriladt uttryck.

Gamble Wän!

Då vi i går qväll hade tagit litet för mycket till bästa, förolämpade jag dig genom att hälla en butelj punsch i ditt hår. På den iskalla min, hvarmed du i dag besvarade min hjertliga nick, fann jag till min ledsnad att du hade minne af hvad som tilldragit sig. Till min ursäkt får i så fall lända, att jag trodde dig vara så fuktad af det förderfliga alkoholet, att jag kunde göra med dig hvad som helst.

Nu, vid kall öfverläggning, inser jag att du måste hafva varit nyktrare än jag trodde. I så fall har jag blifvit förd bakom ljuset af din uppsyn och dina åthäfvor, och frågar dig därför, om du anser det vara rätt att *så* bedraga en kamrat?

Du vet dock att jag icke är långsint. Jag skall

glömma ditt fula bedrägeri, och ber dig att i utbyte icke längre lägga på minnet de tillmälen, med hvilka jag öfveröste dig, då du opponerade dig mot mitt, af din simulationsförmåga framkallade, handlingssätt.

Såsom ett bevis på att vår vänskap står orubbad kvar, ber jag dig att före kl. 1 i middag inlösa den vexel, du för mig trasserat.

Intill dess är jag din hjertlige vän
N. N.

Dessa tre formulär till urskuldningsbref torde vara nog för dina förhållanden.

Ifrån urskuldningsbref till

gratulationsbref

är vägen stundom ganska kort, och jag vill här gifva dig en fingervisning huruledes du skall och bör uttrycka dig, då du vänder dig med en

Nyårsönskan på din tantes namnsdag.

Älskade Tante!

Som denna dag hetter Emerentia och jag icke förut i år tillskrifvit Tante, vill jag nu slå två fjärilar i en smäll, och dervid lyckönska Tante såväl till det för en tid sedan ingångna året, som till Tantes namnsdag. Tante är ju ett riktigt litet namnsdagssvin — »födelsedagsgris» är ju icke här det passande ordet.

Så ofta jag under denna tid läsit i tidningarne och sett rubrikerna »*Hemsk olyckshändelse*», »*Vådligt omkomna*», eller »*Död i skönhet*», har jag alltid tänkt: Det må väl bara icke vara Tante?

Sålunda uppskärnad har jag läst vidare, och funnit att det likväl aldrig varit Tante.

Tante kan deraf se, med hvilka starka trådar jag är fästad vid Tantes hälsa. Lika fästad är jag närpå vid Tantes enda lilla dotter, den kära Malevina. Huru mår hon nu, kommer hon ännu ihog den, som gerna skrifver dessa rader?

Jag förvarar ännu i kär låda en lock af hennes lilla hår, icke emedan bruket är sådant, utan därför att mitt hjerta drifver mig dertill. Jag hoppas Tante förstår halfqväden visa: jag har nämligen förlofvat mig med en flicka, som har likadant hår som kusin M.

Derför tager jag i hjertnjupna stunder fram denna lock och betraktar den, tills mitt hjerta vill brista af sällhet.

Mätte såväl Tante som Malevina uppnå det högsta åldersmätt som någonsin blifvit en människa beskärtd! Intet skulle högre glädja

tillgifne nevöen
N. N.

Om du någon gång skall göra en middagsbjudning, och vill se någon din vän hos dig, bör du *helst* inbjuda honom skriftligen. Se här ett par formulär till dylika

Bjudningsbref.

Skrif aldrig så här:

Bäste Bror!

För så vidt lifvet är dig kärt, hoppas jag att du *på slaget fem* infinner dig hos mig. Inga invändningar!!!

N. N.

Ett dylikt bref skulle till och med din allra
»Bäste Bror» icke efterkomma.

Skrif i stället såhär:

Herr Justitie-Cancelleren —

med Fru bedjer jag vänskapsfullt att, ehuru okänd,
äta sin middag hos mig och min Fru (eller Hushål-
lerska, om du är ogift), vid tid, som Herr Justitie-
Cancelleren sjelf behagade precisera.

N. N.

Ett sådant bref är *artigt*, och på samma gång
värdigt.

Du kan ätven skrifva:

Högädle Herr Agronomen — med Fru, Faster och
alla sex Döttrar får jag i ödmjukhet bedja intaga min
middagsmåltid klockan 3 efter middagen i morgon.
Hvardagskläder!

N. N.

Vill du gå än längre i förekommande artighet,
kan du låta trycka din matsedel i ortens tidning.
T. ex.

Buljong med pastejer.

Grönkål utan d:o.

Blåbärssoppa.

Hotell-Potell-soppa.

Ärter med Fläsk.

Svartsoppa.

Du har derigenom angifvit att det blir en lätt
och enkel hvardagsmiddag. Äro deras pretentioner
större, får du med största lugn äta din middag ensam
som en eremit.

Eremitlif är nog bra, men icke vanligt under smekmånaden, och en dylik månad blir ofta resultatet af

II.

Bref från och till din Älskade.

Jag antager att du är en handelsexpedit, goda N. N., och förtäres af passion

Till din principals dotter.

Du kommer då sannolikt att få skrifva följande bref:

I.

Högt Ärade Fröken!

Om det gifves någon Principal, som gjort sitt biträdets lycka, är det väl den, under hvilken jag nu i sexton (16) år arbetat, med löneförhöjning hvar 10:de år. Men om det äfven gifves någon Principal, som gjort ett nyktert biträde djupt olyckligt, så är det *den*, som en dag lät den dotter födas, till hvilken dessa rader skrivas.

Ty vet! Högt Ärade Fröken! Att den kärlek jag djupt förborgat för Eder, nu icke längre kan döljas. I ett aktningvärdt hus har jag utbildat mig i mitt fack, men vet! Fröken Adelaida! att jag nu *hatar* detta hus med samma förfärande styrka, med hvilken jag älskar Eder!

Ty! huru skall jag lugnt kunna åse rikedomens

skatter hopa sig i detta hus, då jag vet att just denna rikedom, just dessa skatter, för mig försvåra tillegnandet af den rikedom, som är husets högsta skatt, *den* skatt, som är husets största rikedom. Jag tror mig hafva begripliggjort att jag med denna rikedom, denna skatt menar mitt lifs rikedom, min hjertes katt — *Dig! Adelaida!*

Ty Du — jag får ju kalla Dig så? — ensamt Du kan göra mig lycklig.

Jag har därför härmed äran att begära Din venstra hand?

Jag hade tänkt mig saken kunna så ordnas, att jag öfvertog din faders affär med detsamma. Han kunde ju få bo på de två rum å gafveln, der jag och min kamrat M. M. inhysas. Vår ömsesidiga kärlek skulle nog snart öfvertyga dig om nyttan af att jag utvidgade min affär och bildade filial-kontor i de större verldsstäderna, såsom London, Hamburg, Lund o. s. v. Med din fars vidsträckta affärsförbindelser skulle nog en million kunna uppjagas, och jag skulle nog söka att väl omsätta densamma.

Låt vara att min tid derigenom blefve så upptagen, att jag måste försumma dig dag och natt! Kunde du icke nöja dig med vetskapen om att jag ständigt bure din bild i mitt hjerta? Eller *ditt* hjerta, såsom det nu är!

Adelaida! Du *måste* älska mig!! Tänk på min framtid! Tro icke ett ord af den historia, som är utspridd om mig och pigan Dortha, utan tro endast Din egen

N. N.

P. S. *Icke ett ord till Din Far!*

2.

Ljufva Adelaida?

En hel vecka har gått utan att jag fått en rad till svar!! Är *detta* min egen lilla A? Nej, nej, det är en annans, du har kanske redan svikit mig. Och då — ha!

Tillgifnaste A! Gör mig icke till den olyckligaste man på jorden! Jag har nämligen redan för mina vänner på kontoret omtalat vår förlofning, och lofvat min kamrat K. högre lön från och med lördag. Du anser kanske detta löfte obetänksamt, men så gjorde icke jag, och nu håller jag på att blifva vansinnig.

Älskar du mig då icke, efter allt hvad jag skref till dig i måndags? O, A! Älska mig, älska mig!

Du vet icke sjelf huru rik jag då skulle blifva.

Svar! Svar! Barmhertighet! Och fortfarande icke ett ord till Eder H. H. Far!

Med kärlek och sorg

Din (eller Eder)

N. N.

3.

Fröken (?) Adelaida!

Om en uppriktig förste bokhållares kärlek *sårat* Eder, så kan jag förlåta den jernhårda blick Ni i går gaf mig då jag ville smyga en mellan älskande öflig billet-doux i Eder värderade hand. Men huru sårad Ni än är, borde Ni dock icke hafva berättat vårt förhållande för Eder H. H. Far. Han har i dag

nämligen sett på mig på ett sätt, som kom mig att svettas.

Har Ni (Du?) svikit mig? ¹⁾

Svar och barmhertighet!!!

Evigt

! N. N.!

4.

S. H. T.

På grund af oväntadt ombyte af plats ser jag mig nödsakad att indrifva alla de fordringar, jag har utestående. Till mina *dyrbaraste* sådana räknar jag med fullt fog de 4 (fyra) portosatser jag för bref till Eder utgifvit. Då min offert icke antogs, anser jag mig hafva rättighet att återkräfva mina pengar.

Mitt sinneslugn vill jag icke återkräfva från Eder, ty det har jag återbekommit genom en kallblodig blick på Edert verkliga väsen.

Trolösa!! Jag — föraktar Eder! Detta är mitt sista ord.

Med utmärkt högaktning

N. N.

* * *

Under somliga förhållanden gör du kanske rättare i att vända dig direkte till fadren; särskildt är ett dylikt steg att tillråda, om din älskade redan är för-

¹⁾ Skulle det möjligen vara för Herr P. F., skall jag berätta Dig (Eder?) ett par mycket otrefliga historier om honom, en gång vi sitta i vår (Din?) berså! Ha!

lofvad, och du vet att hon, i sitt oförstånd, tycker illa om dig.

*Bref till en fader med anhållan om hans
dotters hand.*

Värdaste Kamererare! Kamererare och Svär-Fader!

Tillåt mig med denna titulatur beteckna den dygdige man, hos hvilken jag med detta papper anhåller om hans ögonsten — jag menar fröken Henriettas hand.

Jag började för ett år sedan att älska henne, och har vid sidan af min handelsverksamhet underblåst denna kärlek till dags dato. Att icke mina bemödanden fallit i fruktbärande hjertejord, beror till stor del på den beklagliga omständighet, att min tillbedda flicka är förlofvad med ett vidunder af förställningskonst.

Jag tror mig icke bättre kunna styrka uppriktigheten af min kärlek, än genom att framdraga ett par, för Henrietta okända, drag ur min rivals lif.

Denne till det yttre så skenfagre man såg jag drucken samma vackra vårqväll vi aflagt mogenhets-examen!!! Visserligen voro vi alla mer eller mindre beskänkta; men månne icke den, som redan då hyste de svartaste planer på den ädla Henriettas hand — månne icke *han*, om *någon*, borde hafva med mindre ifver dyrkat Bacchus, då ju Venus borde uppfylla hela hans själ?! Men nej! ett så vackert sätt att tänka låg fjerran från hans låga sinne.

Vidare vet jag med visshet att min rival för ett par månader sedan drog en vaxel å 160 kronor, i den bank, hvarest min kusin är cassörska. Hvad

dessas penningar skulle användas till, vet jag naturligtvis icke bestämdt. Men med den misstänka för dryckenskapsbegär man måste hämta ur ofvanberörda *skandal*, är det *icke omöjligt* att han för denna penningssumma inköpt några tunnor bränvin.

Huru bittert det måste kännas för en svärfar att höra detta om en svärson, det kan jag nog genomskåda. Men fäll icke modet, Vårdaste Fader! Vi två skola nog kunna stämma i bäcken.

För detta ändamål föreslår jag att Kamereraren upplöser Henriettas förlofning genast, och med det kl. 6,05 afgående tåget afsänder henne sjelf till min moster i Barkaryd. I denna obygd kan hon dväljas, tills hon börjar fatta mera tycke för mig, än för sitt ödsliga lif såsom nucka in spe. Vi gifta oss då, och solen skall icke någonsin hafva lyst på en mera tillkämpad brud.

Att Kamereraren gerna ser mig som måg, derom tillåter jag mig att vara på det lifligaste öfvertygad. Jag har en liten god affär, vacker handstil och de mest uppriktiga föresatser att göra Kamereraren till den lyckligaste bland svärfäder.

Kam:s ödmjuka tjänare

N. N.

P. S. Henrietta bör kanske icke göras underkunnig om att det är jag, som afslöjat hennes ovärdige fästman.

D. S.

Ett dylikt, manligt och rättframt bref tillvinner dig stundom det önskade resultatet.

För andra lifvets förhållanden bifogar jag här några

Andra nyttiga kärleksbref.

En enka friar på skottdagen.

Herr N. N.

Edert uppförande mot mig har aldrig burit vittne om någon kärlek till den, som med purprade kinder skrifer detta bref. Men jag har hört så mycket godt om Edert förträffeliga hjerta och andra ädla egenskaper, att Eder anblick nästan förstenar mig.

Rädda mig ur denna situation! Jag är öfver de år, då man vid sådana tillfällen som detta plägar säga artigheter till karlar, och ni skulle sjelf finna det osmakligt, om en qvinna vid min ålder ville spela en förälskad tosa; emellertid försäkrar jag Eder, att jag för Er hyser den mest brinnande tillgifvenhet. Om mina förhållanden säger jag ingenting, Ni känner dem förut; blott derpå gör jag Eder uppmärksam: Om Ni kan vara en far för min dotter? Ty jag döljer icke för Eder, att vårt äktenskap skulle bli allt annat än lyckligt, om jag såge Er mera älska min dotter, än mig sjelf.

För detta senare fall: träd aldrig mera öfver min tröskel! I andra fallet: kom i mina uppriktiga armar.

Trofasta enkan

N. N.

* * *

Den trettioåttaårigas klagan i våren.

(Passande för den älskande att sticka i den älskades hand, och sedan blygt försvinna bland mängden.)

De gullgula sipporna hviska

Min älskades älskade namn.

Jag önskar jag vore en siska,
Att flyga till älsklingens famn.

Men — kanske min älskling nu sitter
Och sörplar sin toddy trankil!
O jösses, hvad världen är bitter!
Jag önskar jag vore en pil!

En pil med båd' hulling och itter ¹⁾
Att borra mig in i hans bröst!
Jag saktmodigt älska ej gitter,
Med snälltågsfart nalkas min höst!

* * *

Svar på giftermålstillsägelse.

Min Herre!

Ehuru angenämt öfverraskad af Eder ädla förklaring, som erbjuder mig ett snabbt äktenskap, förstår jag likväl icke genast derpå lämna ett afgörande svar. Detta mitt svar kommer nämligen att ganska mycket bero på huruvida den unge D., hvilken Ni ju känner, kommer att — såsom jag hoppas! — fria till mig. Är således Er böjelse icke ett flyktigt känslorus, så tör Ni väl förutna mig några veckors tid för att gifva den unge D. tid och tillfälle att besluta sig.

Eder beskedlighet har städse bēredt mig en sådan fāgnad, att Ni aldrig kan blifva mig likgiltig. Med intresse

Agdelina N. N.

¹⁾ Så uttalas ofta *etter*.

En ung flicka uppsäger sin trolofning.

Herr N. N!

Gårdagsuppträdet är icke uteslutande orsaken till min föresats att upplösa alla de band, som under sju år bundit mig vid den, till hvilken denna »gyllene *boja*» nu återsändes. Ni har under dessa år så ofta talat om »ett hjerta och en *koja*», att min åtrå efter att ändteligen en gång få se åtminstone *röken af denna koja* hos mig utplånat all vidare lust att blicka in i Edert hårda hjerta. Jag vet allt: denna *koja* har aldrig existerat annat än i Eder fantasi, såvida Ni icke dermed menat stadens fattighus, der vi likväl i allt fall aldrig hade fått lof att sammanbo. Hvilket äkten-skap!

Jag vet också att Ni, förunderligt nog med framgång, slår Edra falska garn för den rike kopparslagarens dotter. Detta kan icke förundra mig, ty gårdagsuppträdet kommer mig att tro, att Ni i dag i dubbel måtto umgås med kopparslagare!

Men vet också Ni i Eder tur, att jag vid hemfärden från balen i går afton gaf min hand åt den ädle proprietär, Ni så ofta förhånat för hans lockperuk och brist på s. k. bildning. Kände Ni blott *hans hjerta* — sannerligen, Ni skulle sjunka tvärs igenom jorden af afundsjuk blygsel.

De gåfvor, jag af Eder erhållit, har jag förstört, hvaremot Ni torde skicka mina tillbaka.

Lef som hittills!

Aquilina N N.

Slut

på kärleken.

III.

Salmonibref

kalla vi bref, som afse att hos adressaten påskynda ett önskadtt svar, för så vidt han vill undvika obehag. Följaktligen måste man anse alla s. k. *krafbref* som sluta med hot, såsom en slags Salmonibref, och genast öfverlämna dem till polisen, hvares pligt det då är att beifra förbrytelsen.

Förhållandet är nämligen att Salmonibrefven af en trångsynt lagstiftare belagts med straff. För den framsynte läsaren, som vet att en dylik lag förr eller senare kommer att upphävas, är det då af nöden att veta huru han under denna öfvergångsperiod bör skicka sig, för att undvika bråk.

Salmonibref böra, såsom titeln antyder, vara skrifna med Salomonisk vishet. Intet för mycket, intet för litet, och *stor* försigtighet!

Se här 3 *formulär*:

H. H!

Utan tvifvel gillar H. H. min smak, då jag i förtroende upplyser att till min käraste läsning hör idyllen *Bucolica* af allas vår vän Vergilius. Huru ljuft är det icke att lustvandra i denna litterära park, der — så att säga — hvarje blad hviskar till oss ett ömt: *lef ljuft!*

På denna lycksaliga herdatid gåfvos det näppeligen så mycken *ondska och sinneslågheit* som nu.

Menniskan nedsteg ganska oförvitlig i Orcus, och samvetsqualens furier funnos knappast annat än som efterbildningar i den ädlaste pariska marmor.

Huru olika är det icke nu mot då! Hvilka brott har icke den moderna civilisationen fostrat vid sin Circe-barm! Huru hala äro icke lockelserna till det onda! Huru få kunna väl stå emot dess sirénsång? Vi se dagligen till och med *de mest berömda män* falla offer för detta missförhållande.

Sålunda har det t. ex. bland annat kommit till min kännedom att H. H. vid en tidigare period af sitt lysande lif, då H. H. var stämd såsom vittne i ett mål rörande tillgrepp af ett mycket vackert häst-kreatur, icke fullt så stricte, som önskligt varit, hållit sig till den med rätta så dyrbara sanningen.

H. H. kan naturligtvis med sin erkända intelligens lätteligen inse, att en anhängiggjord talan i och för *mened* kanske skulle ligga något litet i fatet just i dessa dagar, då H. H. står uppställd såsom kandidat till en plats i vår vördade Riksdags Andra Kammare. Min omutliga rättskänsla drifver mig dock att offentligent utslunga denna beskyllning, för så vidt H. H. icke ingår på ett litet ekonomiskt arrangement, hvars vidd jag uppskjuter att angifva till ett personligt sammanträffande *i morgon quäll på källaren Qvisten*.

Var öfvertygad, H. H!, att endast de ädlaste bevekelsegrunder jemte en tillfällig, ganska löjlig förlägenhet, förmå mig till detta steg, som kanske för H. H. icke ser fullt så angenämt ut, som det steg in i nationens rådskammare, Edra valmän i dessa dagar önska möjliggöra för H. H.

Var äfvenledes öfvertygad om att H. H., såvida Ni säger *ett enda knyst* härom till polisen, är *dödens*

man, ty jag har gifvit mig blanka hin på att fullfölja mitt beslut.

Alltså: intet pjoller, utan kom med *mycket* pengar på källaren Q. kl. 9 i morgon qväll!

Sans façon

N. N.

Är Salmoniskrifvarens bildning mera bristfällig, bör han skriva så här:

här Pärson

va så snell å sjicka jenast femti kro. postrestant J H anars ska ja leva landet me honnom en qvell föstår Du svenska sjika pengarna det är alvare

J Hn.

Ett mycket verksamt bref af enahanda kynne är:

Anonymt hotelsebref till sträng domare.

Herr Häradshöfding!

Om Herr Häradshöfdingen icke dömer till min förmån i arfsprocessen mellan mig och M. M., slår jag ihjäl Herr Häradshöfdingen.

Högaktningsfullt

N. N.

(Ort, datum och tydlig adress.)

Låter du *bevittna* denna skrifvelse, får du snart se på den, som tyckte att Åmål ändå var något!

Förord

till

Enda tillförlitliga Drömtydaren.

Från aldra äldsta tider ända till våra yngsta dagar har tron på drömmars betydelse varit af största vikt för alla gamla käringar. Men icke blott för dem hafva nattens drömmar haft samma anseende som dagens händelser: jag hänvisar endast till alla de nöt, som funnos redan på Faraos tid (då likvisst endast 14, sju magra och sju mycket feta).

Dessa nöt äro nu döda; och icke endast därför, att jag tror på själavandringen, utan äfven därför, att så många frågat mig hvad deras drömmar betyda, har jag funnit mig föranlåten att till trycket befordra mina uttydningar af drömmar.

Jag ber dig därför, goda Olsson! att du aldrig mera kommer till mig och spörjer: »Herr Fakir, hvad betyder det, att jag drömde om Persson i natt?» eller: »Herr Professor, huru skall jag uttyda det, att jag i lördags natt tyckte mig kyssa min svärmor?»

Hädanefter kommer jag nämligen aldrig att besvara dina dröm-spörsmål, goda O., utan befaller dig att i stället läsa denna min drömskrift. Skulle du dock, mot rimlig förmodan, någonsin drömma någonting, som icke står uppklaradt här, ber jag dig vara öfvertygad om att denna din dröm icke har någon

som helst betydelse, utan endast är en verkan af din sjunde toddy.

Drick därför hofsamt, och du skall blifva sann-drömd.

Din v. och gynnare

Falstaff,
fakir.

Paris den 7 Juli 1894, vid foten af Voltaires grift i Panthéon. ¹⁾

Allmänna regler för och förklaring på

Drömmar.

Du har att iakttaga try saker:

1. Du måste *ligga till sängs*, helst i din egen.
2. Du måste *sofva*.
3. När du nu ligger och sofver, går *ditt blod* litet liffigare omkring; de hvita och svarta blodkulorna rusa upp mot ditt hufvud, emedan det är dem för hett under täcket. ²⁾ Väl dit uppkomna, förvandlas de i tankar, hvarpå de gifva dig tillkänna de mest hemliga ting, såsom du skall lära af det följande:

A.

Asterisk, att se — man får en ovanlig orden.

Allarm, att göra — komma i lugn och ro.

¹⁾ V:s kropp är icke der, men här är det ju endast frågan om själen.

²⁾ Psykofysisk regla för sanndrömmaren: af med natt-mössan!

- Adel*, att tala med — man är ofrälse.
Arméer, att anföras — man blir aldrig general.
Anckarström, att gratulera — man blir konungamördare.
Apa, att döda — förebud om krig.
Augusta, att klappa — betyder hvarjehanda.
Ansigte, att se uti: är anletet rynkadt uppifrån och ned, bör du akta dig för faror; gå skrynklorna nedifrån och upp, får du en listig väninna.
Agater och Amethyster, att köpa — du kommer att ruinera dig.
Abraham, att tala med — du kommer snart att resa till Jerusalem.

B.

- Bagge*, att stängas med — strängt arbete.
Bedröfvad, att vara — hopp i olyckan.
Brud, att stå — du får en vacker hustru.
Biskop, att vara — du får en blond man.
Blodkorf, att pryda sig med — fiender.
Bejcyklist, att vara — bli ett högt n:o.
Bref, att få — någon blir mycket rik.
D:o, annans, att bryta — se Straff-lagen!
Bin, att bita — din tunga svullnar.
Beelzebub, att blifva — du vill din svärmor illa.

C.

- Cedilj*, att sätta — du kommer till Besançon.
Codilj, att blifva — hängif dig åt dobbel.
Citron, att plocka — gulsot.
Cederström, att heta — ditt namn är Olsson.
Cederkrantz, att c — du har varit domare på Samoa.

D.

- Döden*, att se — du kommer att lefva.

- Drake*, att brottas med — dödsfall.
D'Artagnan, att fäkta med — dödsfall.
Dumbar, att döda — dödsfall.
Döfva, att dräpa — dödsfall.
Drottning, att vara — betyder segra i tvekamp.
Dromedar, att tämja — vanskligt företag.
Djeflar, millioner, att se — du har Dilerium.

E.

- Engel*, att höra tala — få en oväntad arfvinge.
Ess, spader — godt kort.
Elfenben, och *Elefanter*, att köpa — du bör uppskjuta
 din resa till Kongo.

F.

- Fé*, att se — du upptäcker ett svek.
Fodermarsk, att dricka duskål med — du kommer på
 kungabalen.
Flundror, att fiska — lycka på jagt.
Fläsk, att tänka — du får korgen.
Fulla människor, att se — du kommer i stort sällskap.
Fältmarskalkstaf, att erhålla — du efterlyses för ute-
 blifyande från beväringsexercisen.

G.

- Galge*, att hänga i — du måste beflita dig om ärlighet.
Gigg, att åka uti — dina vänner baktala dig.
Gryn, att räkna — din tante får trillingar.
Giktkedjor, att rassla med — tur i dobbel.
Guldkalv, att tillbedja — din vaxel förfaller i öfver-
 morgon, Olsson!
Gödsel, att samla — välstånd.

H.

Hottentott, att gå arm i arm med — en god idé.

Hand, att trycka — stora ärebetygelser.

Hjorthorn, att se — stort barndop.

Hyfvelspån, att äta — dålig middag.

Häst, att bära — beskedlighet.

Höns, att höra — samtal.

I.

Ingjald Illråda, att öfverträffa — du blir en ryktbar man.

Igelkottar, att kamma — du kommer att göra det.

J.

Ja-ord, att neka — du blir förlofvad.

Jordgummor, att betala — årlig utgift.

Jordgubbar, att äta — du kommer att lefva i Juni.

K.

Kristoffer Kolumbus, att tacka — du har en släkting i Amerika.

Kröning, att bivista — du får se kungen.

Kameler, att mjölka — arabisk sysselsättning.

Kejsare, att kindpusta — akta dig för Sibirien!

Kusin, att hafva affärer med — du faller i röfvarehänder.

L.

Labyrinth, att vandra uti — 50 öres entrée.

Lindorm, att qvåsa — du borde varit född i medeltiden.

Lotterisedel, att köpa — någon får högsta vinsten på samma lotteri.

Löss, att plocka — mycket farligt att drömma om.
Lunkentus, att läsa — betyder lärdom.
Loppor, att jaga på bergen — kärt besvär förgäfves.

M.

Missfoster, att se — du är sjelf ett sådant.
Morian, att hvitmena — spild möda.
Måne, att se — ditt sista barn blir *kanske* en gosse.
D:o, att få — din perukmakare vinner tid.
Mausolé, att bo uti — en Europé är död.

N.

Neger, att ärfva — stor rikedom.
Nattuggla, att vara — du går för hårdt i trapporna.
Naken d:o att vara — mycket farligt predikament.
Nunna, att dansa med — föga fröjd.

O.

Oxe, prisbelöna — hjertlig glädje.
Orkan, att höra tjuta — dold kärlek.
Orgel, att spela på — oenighet i Europa.

P.

P, att sätta — du hindrar en revolution.
Paddor, att kyssa — olycka i kärlek.
Puckelryggig Prins, att håna — du passar ej till hofman.
Påse med Påskägg, att slå i väggen — du får se en
våt fläck.

Q.

Qvinna, mycket gammal, att fria till — du dör på
en skottdag.

Qvaggor, att köpa — du är en däre.
Qvarnhjul, att afmåla — lifvets vexlingar.

R.

Rinaldo Rinaldini, att afundas — betyder många ovänner.
Rackare, att rivalisera med — din älskade är af låg
 börd.
Räf, att lura — hårdt arbete.

S.

Solen, att få — du är ärolysten.
D:o, att skänka bort — du är gifmild.

T.

Thé, att dricka —
Tordön, att höra —
Torgny lagman, att prisa } du har en falsk vän.

U.

Urväder, att besvärja — svår syssla.

V.

Von Fä, att adlas till — du kommer att förändra
 ditt namn.

W.

Washington, att systematiskt smäda — du blir aldrig
 populär i Amerika.

X.

Xyx, att se — jag vet verkligen icke hvad det
 betyder.

Z.

Zohn, (Peter-), att kalla sig — dina barn ändra namn.

Å.

Ålderman, se föryngras — trots mot naturen.

Ä.

Älska-mig-fast-du-inte-tycker-om-mig!, att säga — du blifver
aldrig gift.

Ö.

Ö, öde, att bebo — huslig sällhet.

Borgarens Bok.

Förutord

(till alla upplagorna).

Borgerlig kunskap har hittills varit föga spridd inom mitt fosterland. Äfven bland personer, som annars med skäl pocka på att ega en högre bildning, finnas icke få, som ganska torftigt känna landets författning, enligt hvad en akademisk lärare nyligen under tysthetslöfte anförtrodde mig. Lätt förklarligt är det då, att man kan finna de mest hederliga dannemän, som väl veta att vår lag är af 1734, men som deremot sväfva

i den djupaste okunnighet

om (exempelvis) sättet att göra sig arflös.

Detta hindrar dem dock icke från att uttrycka sig med den största sjelfsäkerhet, fastän de dervid till och med blotta sin bristande insigt i Asiatisk statskunskap.

Äfven i språkligt hänseende begå de fauter. Sålunda säga de t. ex. »som sagt hvad»¹⁾, »hvar var du?», »jag såg min själ», »wie stehtet is und wie gehtet is?»²⁾ — o. s. v.

¹⁾ Heter rättare : som sagdt var.

²⁾ Heter rättare : hvar var du? Jaså, min själ! Wie gehst Du?

Det är helt naturligt att dylika missförhållanden måste uppamma ett rättstillstånd, som är så bristfälligt och farligt, att strängt taget hvarannan myndig man borde vara polis.

Orsaken till denna oförlåtliga okunnighet har icke minst varit den, att en enkel, lättfattlig, utförlig, men dock prisbillig handbok i borgerlig kunskap hittills saknats.

För att därför göra det möjligt att undvika den eljes nödvändiga värneplikten vid polisen, har jag utarbetat efterföljande borgerliga folkbok — detta såväl på uppmaning af de menigaste män som af en del framstående riksdagsmän, hvilka sjelfva stundom dignat under bördan af sin okunnighet.

I stor och outplånlig tacksamhet för välvillig handledning, aldrig svikande uppmuntran och sakrika upplysningar stannar jag till ingen, ty jag har sjelf både handledt, upplyst och uppmuntrat mig vid detta välsignelserika arbete.

Glädjefrids folkhögskola en mycket vacker novemberdag 1894.

Falstaff,
fakir.

Ganska kort karakteristik af statskunskapen.

Landet består af konung, riksdag och folk. Konungen är 1, riksdagen är några hundra, och folket är 4,811,101 personer, af hvilka hvar och en bebor $\frac{1}{12}$ kvadratkilometer. Härmed är det gifvet att hvarje medborgare, *juridiskt sedt*, eger $\frac{1}{12}$ qv. k. meter.

Vi måste därför skydda och värna om vårt land, och detta sker lättast på 2 sätt:

1. Genom krigshärar.

2. Genom lagar och författningar.

Som jag icke är generalstabsofficer, näns jag icke här orda om krigshären.

Lagarne och författningarne deremot skall jag här lära dig att efterleva.

Till den ändan har jag uppsatt en del skematiska anvisningar och formulär, tack vare hvilka du lätt kan reda dig i dina funktioner, dels såsom enskild borgare, dels såsom statsborgare (= riksdagsman).

De luckor, jag med flit lämnar, äro afsedda att sporra din lärgirighet och narra dig att taga en verklig del i det kommunala och politiska lifvet. Gör du då succès, så glöm icke den, som i det följande skall leda dina stapplande steg på borgarens skiftande vädjobana!

Du skall aldrig få ångra din tacksamhet.

A.

För att blifva

Statsborgare

har du att iakttaga en den allra största fiffighet. Hufvudsaken för dig, såsom för hvarje annan tänkande man, är ju att du kommer in i riksdagen. Väl dit inkommen, finner du nog någon ledig stund som du kan egna dina lägre medmänniskors¹⁾ intressen.

Då du alltså vill uppställa dig såsom aspirant till statsborgarekandidaturen, bör du intaga ett allvarligt, men på samma gång fryntligt väsen. Hälsa djupt höfligt, men något litet reserveradt (för att injaga respekt) på de enskilde borgarne! Går du förbi någon anspråkslös bland dem skall du, högt och hjertligt, säga:

»Ett sådant väder vi hafva i dag!»

Detta yttrande kan du vid hvarje tillfälle fälla, ty vi hafva vanligtvis alltid *något slags* väder. Detta yttrande ger dig dessutom äran af att vara »en folkets man» — den förmånligaste titulatur en statsborgare kan tillskansa sig.

Dagarne närmast före valet

skall du försöka att släcka en eldsvåda, rädda någon ur sjönöd, döda en från ett menageri lössluppen leopard — eller något dylikt rekommenderande. Det är synnerligen nyttigt. Dock är det ingalunda *så*

---

¹⁾ De, som icke äro riksdagsmän.

nödvändigt, att du — för så vidt ett dylikt reklam-tillfälle icke frivilligt skulle infinna sig -- sjelf måste tända eld på ett hus, lössläppa en tiger, störta någon i sjönöd — o. s. v. Nej, nej!

Kort före sjelfva valet

skall du hålla ett vackert tal. Som jag icke vet om du är en vän af det bestående eller en samhälls-omstörtare, skänker jag dig här till fritt val

Två tal.

I. Liberalt valt.

Medborgare!

Då jag nu uppträder inför Eder, förtryckte och förtrampade ättlingar af ett fordom *fritt* folk, känner jag mig så djupt gripen, att rösten vill stocka sig i halsen af gråt — på samma sätt som eder rösträtt stockas af byråkratiens sbirrer.

(Paus för bravorop och

»Det är hördt!»)

Eder lifliga meningsyttring kan minst förvåna den, som, i likhet med mig, är utgången ur folkets djupa led¹⁾.

(Härpå någon liten anekdot, som belyser de makt-egandes öfvergrepp. T. ex. judeförföljelserna i Ryssland, fiffigt analogiserade med strejken vid X. o. s. v. Äfven historien om »mannen med åsnan» duger.

¹⁾ *Oundgänglig* passus! Liberal kandidat, som icke på något sätt kan åberopa en dylik härkomst, kan dock ersätta denna passus med tal om »svenskmannased», »odalmannastyrka», »den demokratiska rörelsen, vår tids stolthet», o. dyl.

Sagan om »Motvalls käring» mycket god. Sedan valmännen

skrattat

fortsätter kandidaten:

Men hvarför skulle jag här, inför denna upplysta församling, behöfva utförligt orda om alla de missbruk, som *måste* uppräckas med rötterna, på det att Yggdrasils träd åter måtte grönska i norden? Hvarför skulle jag blotta alla de afgrunder i statsbyggnaden, inför hvilka I så ofta hafven hisnat? — hvarföre skulle jag väl för Eder ännu en gång upprepa det gamla talet om de sekelgamla orättvisor under hvilka vi alljemt dignat och digna? Hvarför skulle jag för hundrade gången måla huru de lifnära sig af vår svett, medan de vältra sig i guldhögar? Nej, jag behöfver det ej! Nej!

(Hvarpå talaren likväl talar om dem, börjande med embetsmännens gräsliga löner, och det höga priset på knäckebröd, derpå öfvergående till militarismens hydra i Tyskland, och slutande med

antingen:

redogörelse för rösträttens välsignelse;

eller:

entusiastiskt loftal öfver frikyrka — hvarvid tal. med liflig ed utfäster sig att upphäfva statskyrkan och tillställa nykterhetsfester.

Dessa alternativ beroende på huru pluraliteten af valmännen är qualificerad.)

Derför, medborgare, är det hvarje valmans pligt att i morgon gå till valurnan, med hjertat uppfylt

af fosterlandskärlek, frihet, jemlikhet och broderskap,
och rösta på

mig!

* * *

2. Konservativt valtal.

Mine herrar!

Mycket tal har i dessa dagar varit om det riksdagsmannaval, som nu står för dörrarne, liksom fordom »Hannibal ante portas!», och hotar att upplösa vår lugna stad i ett valraseri, som väl är egnadt att väcka den sanne fosterlandsvännens bekymmer — jag må väl säga farhågor.

Då nu en del af denna ords medlemmar till min gränslösa öfverraskning uppmanat mig att träda inom skrankorna, har jag endast med stor tvekan beslutat mig därför.

(Härpå anföras: medvetande om många brister, oförmåga vid politiska värf, trägna göromål; *men äfven*: brinnande fosterlandskärlek — landets väl kräfver uppoffringar af den enskilde — löfte att utträtta mera än någon annan. Paus för bravorop.)

Tungt är det ansvar jag åtager mig, men tiderna äro dessvärre icke heller att leka med, och redan de gamle sade ju att politiken är en viktig sak. Och icke minst är den det i våra dagar, då det brakar i alla fogar, och hydror sticka upp sina hundrahöfdade halsar ur alla vrår, der förut endast frid, fröjd och andra välsignelser höjde sina blågula standar.

(Talaren redogör nu för de olika slagen af hydror:

socialismens hydra, anarkismens hydra och allmänna rösträttens hydra. Alla 3 hydrorna hafva dock ett gemensamt mål: världens undergång.)

Det är emellertid hvarje svensk, liktänkande mans uppgift att sätta en damm emot dessa samfundsmminor. Exempler äro icke långt borta.

(Talaren går in på franska förhållanden, skildrar i bjerta detaljer presidentmordet, medan han höjer rösten och knyter händerna. Öfvergår derpå till sädes-tullarne, och utfäster sig att tredubbla dem. Paus för applåder.)

Derför! mine herrar! upp till valurnan! dagen är inne! tiden är ond! jag är valbar!

* * *

På ett af dessa två tal *måste* du bli vald. Det beror på hvilketdera du håller.

Håller du det bra, blir du vald och får kanske senare på aftonen ett

fackeltåg

till din ¹⁾ ära.

Håller du det illa, och alltså *icke* blir vald, får du hålla ett bättre tal nästa gång.

Jag förutser emellertid att du blir vald, och ger dig därför anvisning på de motioner, du bör väcka i riksdagen.

Se här en af de lämpligaste!

---

¹⁾ Och min!

Motion

om Wasa-Ordens tilldelande efter ålder åt alla fabriköver, i likhet med hvad fallet är med Svärdsorden inom Kongl. Arméén och Fartygen samt Nordstjerneorden inom de Vetenskapliga fackföreningarne Universitet och Schola;

ödmjukeligen och ärligt ihopatänkt af den lojlaste bland motionärer, som vill andra väl, fastän K. M:t icke varit välvillig mot honom. (Förlåt, ursäkt och ursaka denna undersäteliga reproche, men mitt hjerta är så sorgset.)

Till Kongliga Riksdagen.

Hvadan jag genom mina kommittenters i Urköping välvilja och insigt om hvad staten och dess väl fordrar blifvit med knapp men laglig majoritet utsedd att så godt jag kan verka för mitt kära Fosterland och dess sunda utveckling undan hydror af den mest samfundsupplösande art; så dristas jag mig att besegla detta mitt mandat med att, på det första sammanträde jag åsitter, väcka och utreda en motion, som är en pligt mot mina medyrkesmän, hvilka till stor del bilda landsens solidaste kärna.

Det har icke kunnat undgå den sanne fosterlandsvännens blickar på den mulna samhällsordningen att se huru utmärkelser och äreställen rent af regna ned på de s. k. studerade medborgarne. Jag vill nu icke tala om embetsmännen, ty deras uppgift är att bekläda de höga posterna. Men jag vill förmäna att *ordnarne* dock kunde fördelas litet rättvisare.

Den fromma, som derigenom skulle tillskyndas

vårt kära Fosterland, är enligt min undersåtliga åsigt omätlig. Jag vill endast nämna att mina krafter på sista tiden blifvit jemförelsevis brutna, genom den skymf och smålek, ja, jag skulle kunna säga *hån*, som hvarje 1:a December drabbat mitt hufvud. Icke *en* Oscarsdag har gått utan att jag väntat se mina undersåtliga förtjenster belönade på det sätt, som anstår en Stor och Upplyst Monark, för hvilken jag alltid illuminerat präktigast af alla de allt för få gånger Han gästade vårt trefna samhälle. Då nu detta nådevedermåle alltjemt uteblifvit, och jag gripits af den djupaste misströstan om att komma i välförtjent åtanka, har jag årligen sträfvat efter att blifva en representant för vårt kära Fosterland, för att få säga min tanke om detta missförhållande.

Stormäktigste Kong! Tropligtigste Riksdag!

Det väcker ett djupt missnöje i landets tätaste led att se den ene kaptenen efter den andre blifva riddare, emedan fabrikörerna endast få äran att illuminera. Och dock! huru lätt vore icke denna statsrefva botad, om landets yrkesidkare efter ålder och ordning dubbades till Riddare af Wasa-Orden, eller — der förtjensten var större och mannen hade genom någon verksamhet (i riksdagen, exempelvis) gjort sig mera förtjent — af Serafimer-Orden?

Landet kräfver offer af sina söner — må då också sönerna kräfva offer af landet!

I denna tanke öfverlämnar jag motionen till herr talismannen, och anhåller på det mest bevekande att den, på grund af dess stora vikt, måtte antagas utan votering.

Känsligst

K. K. Knopp.

Bifogas för att eventuellt styrka betydelsen af mina meriter:

1. Fullständigt qvitterade debetsedlar för åren 1862—94.

2. Intyg på suppleantskap i tvenne styrelser.

3. Fotografi af mitt hus.

* * *

Med en motion, sådan som denna, har du ganska säkert ådragit dig en smickrande uppmärksamhet från dina medriksdagsmäns sida. Du kan dädanefter emotse de mest ärofulla förtroendebetygelser, såsom s. k. »prickning», honnör af talmannens klubba o. s. v.

Det är till och med i Grundlagen beredd dig möjlighet att blifva medlem af utskott, och på dina grundlagsenliga rättigheters uppfyllande är det rent af din *pligt* att pocka. Skulle du alltså komma in i något utskott, måste du der utverka en febril verksamhet genom att tidt och ofta framställa förfrågningar, begära och helst sjelf uppgöra utredningar, begära ordet så ofta någon slutat sitt anförande, applådera, hosta, skrika »rätt så!» o. dyl.

För denna din utskottsverksamhet får du dock naturligtvis ingalunda försumma ditt mandat såsom vanlig riksdagsman. Det minsta antal motioner du bör väcka vid hvarje lagtima riksdag är 12.

Synnerligen lämpliga och tacksamma motioner äro följande:

Motion om genomgripande inskränkning af rösträtten; eller, om du är en modig man, som vågar taga steget fullt ut:

Motion om indragning af rösträtten; jemte förslag om sagda medborgerliga rättighets öfverlåtande ensamt på motionären.

Kan du lyckas genomdrifva denna senare motion i hela dess vidd, gratulerar jag dig på det öppenhjertligaste. Ty då kan du under hela din återstående lifstid sköta och ställa i vårt älskade fosterland precis som ditt lilla hufvud vill — och bättre kan åtminstone icke du önska det.

Icke alldeles omöjligt är det likvisst att detta ditt stora förslag af en trångbröstad majoritet förkastas. Fäll då icke strax modet! Flera smärre reformer kräfva sin man.

Eller hvad säger du om en

Motion om förmånliga platsers inrättande för alla rätttänkande medborgare?

Såväl jag som du kunna väl knappt tänka oss något mera upprörande än att dygden icke alltid får sin belöning. En dylik motion bör ha utsigter för sig. Stöt på mig, då du skall deran, och du skall icke sakna mig bland skrattarne hvilka en offentlig man ju alltid bör hafva på sin sida!

Öfverallt hvarest du ser en orättvisa, skall du som en ny sankt Göran rusa fram och afhugga den gordiska knuten. Då du t. ex. tager dig din lille sup och dervid medlidsamt kommer att tänka på de utgifter en stor bränvinsbrännare har, bör du qväfva dina onyttiga snyftningar och i stället ila närmaste vägen hem och affatta en

Motion om obligatorisk spritkonsumtion.

Du blir då med ett slag en verldsbekant man, och ditt namn skall flyta som ett vatten öfver hvarje goodtempleares hämdtörstiga läppar.

B.

Den enskilde borgaren.

Den enskilde borgaren har icke samma fri- och rättigheter, som den mera gynnade statsborgaren. Han måste därför iakttaga en betydligt större mängd försigtighet i sitt lefverne.

Den enskilde borgarens

vanligaste sysselsättningar

äro tolf:

äktenskap, arf, förmynderskap, stängselsskyldighet, jagt, fiske, lån, borgen, utmätning, konkurs, brottmål och rättegångar.

Af dessa göromål är den enskilde borgaren vanligen strängt upptagen till sin död. För att underlätta hans bekymmer gifver jag honom härnedan ett nystan rättesnören, som han kan vägleda sig med i det borgerliga lifvets mest trassliga irrgångar. I inga fall har praktiserande jurist behöft rådfrågas, hvadan jag är fullt säker på mina uppgifters tillförlitlighet.

Äktenskapets

begynnelse, den s. k. *kärleken*, har jag utförligt demonstrerat i min Encyklopedi »En hvar sin egen professor». Jag kan därför här nöja mig med att upplysa dig om

att du, ifall du är lappdräng, fyllt 17 år och kan din katechismus, får lof att gifta dig med en lappkona. Någon pålitlig metod att blifva lappdräng kan jag dock icke f. n. för dig uppgifva, äfven om din fästmö i ljuf otålighet skulle uppegga dig dertill för att påskynda eder förening.

Genom äktenskapet blir du genast din hustrus målsman, äfven om dina själsförmögenheter snudda vid idiotens andliga landamären. Du inser sjelf hvilka fördelar du derur kan ösa, om du sköter din sak rätt. Du kan förbjuda henne det ena den ena dagen, det andra den andra dagen — o. s. v., och derigenom bereda dig omvexling i ditt enformiga lif genom de mest ihållande trätor.

Dessutom har du rätt att välja bostad, och skulle din hustru af trilska vägra att flytta från Stockholm till ditt lilla ödehemman uppe i Ölycksele lappmark, kan du med gladt mod låta henne försöka lifnära sig sjelf med vatten och storstadsluft.

Detta om dina rättigheter. Derimot är du skyldig att betala din hustrus vexlar, i fall hon drager sådana. Detta gör naturligtvis en älskande make med uppräckta händer.

Skulle ditt äktenskap under sådana förhållanden mot förmodan blifva odrägligt, kan du ingifva följande

Ansökan om äktenskapsupplösning.

Till K. M:t.

Som min storväxta hustru Sebedilla N. N. dagligen misshandlar mig med ett metermått af jern, får jag anhålla att blifva skild från henne på ögonblicket, hvarjemte jag yrkar ersättning för sveda och värk

samt daglig läkarevård, intill dess jag kan varda från min käring långt åtskild.

(Ort och datum.)

N. N.

Arf

uppstår derigenom att en person dör medan en annan lefver kvar. Om alltså alla människor dö ut, upphör genast arfvet såsom rättslig institution¹⁾.

Du kan få ärfva hvem som helst; undantag endast: din sondotters dotterson. Skälet härtill är af allmän-menskelig natur.

Ju flera barn du har, dess mindre få de ärfva. Det är därför en bland dina vackraste faderspligter, att icke hafva för många barn. Är du amatör på trillingar, blir dina barns knorrande mycket starkt vid arfskiftet.

I sammanhang härmed vill jag lämna dig ett formulär till

Att göra sig arflös.

Till M. M. Häradsrätt!

Som undertecknad beslutat att, boende i mina föräldrars gård och ätande deras bröd, af förakt och sidvördnad mot dem, gifta mig med en som hvar-ken har godt namn eller något rykte att tala om, anhåller jag härmed att blifva förklarad arflös.

N. N.

Efter en dylik förklaring kan ingen tvinga dig att ärfva. Du är nu en oberoende man i detta hän-seende.

¹⁾ Dock ligger i så fall ett mycket vackert s. k. *danaarf* och väntar på den första nya människan.

Förmyndareshap

kunna ofta vara besvärliga nog. Se derfor här ett formulär vid

Begäran att blifva förklarad för vanvettig för att undkomma ett besvärligt förmynderskap.

Till Vällof. Rådstufvurätten i S. S.

Jag är så rysligt galen i min giftomyndling Amelia M. M., att jag vore vanvettig om jag läte någon annan gifta sig med henne.

N. N.

Att N. N. vid denna handlings uppsättande varit vid sina sinnens fulla bruk, intyga på en gång närvarande yrkesvittnena:

L. L.

P. P.

Är den vanvettige giftomannen af adligt stånd, kan han tryggt sända sin ansökan till Hof-Rätt.

Stängselskyldighet

åligger dig endast om du är jordegare. Är du deremot egare till en katt, kan du någon gång behöfva upprätta ett

Salubref å katt.

Jag Gustaf Adolf N. N. försäljer härmedelst till Herr Skeppsklareraren och Sidenfabrikören Carl Edouard K. min egande katt å gården n:o 7, tomten n:o 2 i P. stad, mot en kontant summa stor — kr. —

öre¹⁾, egande dock jag rätt att i fall af *dyr tid* och specielt *hungersnöd* att få till mig utlevererade 25 % af de råttor, musar, hundar eller andra yrfån besagda katt infångar; förpligtande jag mig att i senare fall sjelfmant påminna om kontraktets uppfyllelse, eller ock böta hvad jag brutit.

(Ort och datum.)

N. N.

Jagt och Fiske

bedrifvas hvar för sig, på egens eller annans mark. Du får döda djuret hur du vill, dock icke dervid använda *onödigt grymhet*. Om du därför till exempel möter en slagbjörn i skogen, får du icke afdagataga honom genom att, ett för ett, utrycka håren på det rasande vilddjuret. Kan du icke på något annat sätt få död på bestien, tror jag du gör bättre i att

springa mycket fort.

Fiske får du bedrifva å öppna hafvet och i annat vatten.

I Storsjön i Jemtland kan du fiska sjöormar, hvilka lära vara mycket välsmakande.

Lån och Borgen

äro två viktiga saker i ditt lif. Två reglor gifvas härför:

¹⁾ Inskjutes:

Beskrifning å saludjuret:

Färg: Rödsvart.

Storlek: Liten.

Närmare bestämmelser; Endast 1 öra; jamandet i F-moll; om våren i Gess.

1. Låna så mycket du kan!
2. Skrif aldrig *sjelf* på borgen!

Den s. k. tioåriga preskriptionen är en försumlig gäldenärs käraste invändning.

Utmätning och Konkurs

kalla vi två procedurer, som i lyckliga fall medföra stora utgifter för dina borgenärer.

De grunda sig båda på den grundfalska rättsuppfattningen, att en modern, tänkande människa har skyldigheter gentemot andra än sig sjelf. Res därför till Kongo! Der blir du genast på grund af din hudfärg en öfvermänniska, och kan derifrån betala dina hemmavarande skulder med glasperlor och små snäckor, hvilka du lätt uppsamlar vid katarakterna.

Brottmål och rättegångar

äro äfvenledes i sagda land af den mest välvilliga beskaffenhet. I andra länder får du deremot försona dina mest försigtiga förbrytelser med de inhumanaste straff. Du kan knappt vända dig, utan att du antingen begår en förbrytelse eller en polisförseelse.

T. ex. att uppsåtligt sänka ett fartyg

straffas med 6—10 års straffarbete!! Och dock kan ditt motiv vid gerningens begående hafva varit det enklaste: du har haft det högt sjöassureradt och önskade blott att få ut assurancesumman. Som nu icke bolaget gick in härpå godvilligt — *hvad* återstod väl då för dig, fattige man, annat än att underlätta naturlagarne? Nej, nej, detta är *för* upprörande, ju mer jag tänker derpå, desto mer inser jag att en enskild

borgare af denna kaliber icke *kan* finna sig tillfredsställd med detta sakernas läge, denna skefva uppfattning af individens rättigheter, detta källborgerliga klafbindande af handlingsfriheten!

Mitt råd är därför att du, under den förutsättning att du är sådan, frisliter dig och gör

revolution!

Huru du dervid skall gå tillväga, öfverlämnar jag emellertid åt dig sjelf att utfundera. Kom blott ihåg en liten sak: alla revolutioner lyckas icke så bra som franska revolutionen 1789!

Tal hållet vid de 19 odödliges akademis årssammanträde.

Mine herrar!

Då vi i dag ånyo samlats för att på sedvanligt vis högtidlighålla årsdagen af denna vittra institutions instiktelse, är det mig en särskild glädje att såsom Akademiens sekreterare hafva fått mig det viktiga värfvet anförtrödt att tillkännagifva resultatet af akademiens, denna offentliga session föregående, privata sammanträde. Det är mig en *särskild* glädje, sade jag, och väl må det så vara sagdt; ty jag känner, att jag i och med öfvertagandet af detta mandat blef så att säga transscendental, att jag — sit venia verbo — transformerades i ett Apollos talrör och en odödlighetens telefon. Och om känslan af detta skulle kunna göra redan en vanlig dödlig stolt — huru mycket måste icke denna stolthet vinna i intensitet, då den kommer en fakir till del, kommer honom till del såsom ett slags indicium divinum på att han — *är* odödlig. Ja, mine herrar, ordet är uttaladt! Vi må visserligen i vår ödmjukhet och anspråkslöshet icke sjelfva vilja *officielt* kalla oss så; men facta må dock tala för oss. *Icke en* af de frejdade män, som vid tiden för deras stofthyddors existens intogo en plats i De nittons vittra areopag, *icke en* af dessa andens koryfээр, upprepar jag, har kunnat undgå odödligheten;

deras namn lefva för evigt kvar. Behöfver jag väl inför Eder för att styrka denna min sats nämna sådana allmänt bekanta namn som Adam Tingstadius, L. M. Enberg, K. G. Nordin, A. N. Edelcrantz, K. D. Skogman, Johan Murberg — för att nu icke nämna den kanske mest kände bland dessa lysande fixstjerner på det hugfästade norrskenets blixtblå vinterhimplapell, honom, mannen med det stora hjertat och det lilla hvassa ögat, honom, den omutlige handelsmannen i lifvets vanskliga butik, titularie medicinalrådet *Karl Birger Rutström*, denne i ordets bästa mening populäre poet —? Dock — jag ser — ej kräfves här min svaga tungas joller — Eder ödmjukhet gifver vika i sin kamp med den berättigade stoltheten och Eder anspråkslösa själfkänsla medgifver, om ock motsträfvigt, att odödligheten fallit på eder lott — redan här på jorden.

Efter denna ingress, som jag gjorde endast för att derigenom få tillfälle att visa det de anfall, som en förderfvad tids efemera publikationer rigtat mot akademien, måste fruktlöst misslyckas, liksom pilarne studsas magtlösa tillbaka från den stolta klippan, vill jag öfvergå till att tillkännagifva resultatet af akademiens förhandlingar på dess senaste sammanträde.

Sammanträdet öppnades af direktören, som hälsade ledamöterna välkomne till värfvet; hvarpå direktören i korta, men sympatiska ordalag erinrade om den nyligen bortgångne medlemmen af akademien, Komm. af K. M:ts Orden, K. D. D. O., R. S:t O. O., R. Fr. H. L., Storkors af Badensiska Zähringen-Löwenorden, Underofficer af Tunesiska Nichan-Iftikan och R. af Grekiska Vår Frälsares Orden, Doctor Philosophiæ (honoris causa), f. d. sillsalteridirektören,

Herr *Rafael Lundström*. Dervid fäste direktören ledamöternas uppmärksamhet vid den aflidnes för svenska vitterhetens utveckling så betydelsefulla literära verksamhet; och ville direktören vid detta tillfälle särskildt leda Herrarnes tankar tillbaka till (utom den aflidnes ryktbara anföranden i 1851 års borgarestånd) den af den aflidne såsom manuskript tryckta diktsamlingen *En obildad mans tankar om naturen*, hvilken på sin tid väckte ett så ofantligt och berättigadt uppseende. Till minne af den framlidne beslöt akademien att låta preglas en symbolistisk medalj — hvilken jag ber att få visa. Åtsidan visar oss en profil af den framlidnes ädla drag, omgifna af symboliska örter. Frånsidan prydes af en allegorisk grupp: en leende bonde, en lutfisk och ett cirkelsegment — allt sinnebilder af faser af hans lif. Den leende bonden föreställer den idoga befolkningen på hans landtegendomar, lutfisken kännetecknar dels hans verksamhet såsom fisksaltare, och dels hans okonstlade *luta*, och cirkelsegmentet har akademien tänkt sig vara en lyckligt funnen anspeling på de fina sällskapscirklar, i hvilka den framlidne under lifstiden rörde sig med så mycken gratie. Rundt omkring denna allegori läses Lundströms valspråk: *K. K. K.*

Angående det *ordboksarbete*, som redan länge såsom en kär pligt ålegat akademien, bad direktören att få upplysa ledamöterna om att det fortfarande ginge framåt med samma hastiga steg, som allt ifrån detta arbetes påbörjande år 1799 utmärkt detta företags utveckling. Man hade nu hunnit ända till ordet *Aldrig* —; direktören föreslog att akademien skulle till protokoll uttala ett lifligt erkännande åt ordbokskommittén; hvilket förslag enhälligt bifölls.

Härpå skred akademien till bedömande af de till akademiens pröfning inlemnade skrifterna; och beslöt akademien att denna gång bland de etthundratre täflingskrifterna med stora priset belöna författaren till eposet *Elfte Karl, Hjelte och Statshushållare*; med mindre priset ville akademien belöna sorgespelet *Venedigs Blod*. Mention honorable lemnade akademien åt täflingskrifterna n:ris 27, 45, 91, 92 och 101, alla med vackra tänkespråk försedda.

Då akademien bröt förste pristagarens namnsedel, fann akademien der namnet *Esau Pettersson*, f. d. läroverkskollega i Falsterbo. Som pristagaren är här närvarande, skall jag bedja att få till honom öfverlemna priset.

Min herre!

Med sinne för naturen och det sköna i allmänhet, med troget iakttagande af de tre reglerna för diktkonsten, har Ni i Eder till akademiens pröfning inlämnade dikt förenat uppfattningens ädelhet och det högre åskådningssätt, inför hvilket naturen, utan att hennes sjelfständighet derigenom lider, genomskimras af ljuset från en djupare liggande verksamhet af osinligt kynne. H. H. har poetiskt tolkat det vexelförhållande emellan folket och konungen, som just utmärkte Elfte Karols, Statshushållarens och Hjeltens, regeringsperiod. Akademien, hvars högsta glädje det är att få upptäcka och uppmuntra vittra anlag och framstående begåfning, inviger Eder härmed i edert lifs korta Novemberdagar till en lång och ädel verksamhet i den svenska Musans tjänst!

Jag skall uppläsa utdrag ur detta epos. Först ur Afd. 3, Sång XIII, en episod, som utmärker sig

Tusenden hemman väl (af skatte eller af frälse), kungsladugårdar med säterier samt fiskerier, verk och inrättningar och lägenheter och boställ, skrefvos af kungen nu i jordeboken som krono. Från De la Gardie tog han sextontusenden mantal. Gällinge, Skruckeby, Frösunda, Tuntorp och Kulla, Kollinge, Grönafors, Kalftrampen, Os, Gamlehammar, Skalarp, Näsby och Tvet och stataretorpet Skrubban. Från greve Horn han tog —

Dock, det anförda må vara nog för att visa den sant poetiska fläkt, som slår oss till mötes ur denna epokgörande dikt, der på ett lyckligt sätt diktens skära och veka behag förmålt sig med den allvarliga arkivforskningens mörka djup.

Det andra priset tilldelades, såsom nämnt är, sorgespelet *Venedigs Blod*. Då namnsedeln bröts fanns deri intet namn, utan i stället denna vers: *Tanken är en örn*.

Författaren uppmanas härmed att gifva sig tillkänna för att emottaga priset.

Jag vill äfven ur denna storslagna, yppigt fantastiska dikt, uppläsa ett prof.

Händelsen tilldrager sig i den historiska tiden och, såsom redan den mycket sägande titeln angifver, i Venedig, den urgamla, stolta staden vid — vid hafvet. Lorenzo Capelloni, en ädel, men fattig yngling, älskar den sköna Gabriella, dotter till den stolte och apoplektiske Zamori. Denne har emellertid ämnat sin dotter åt den rike, men näslöse Giacomelli. Gabriella vägrar att gifta sig med den näslöse friaren. Härmed är den tragiska konflikten gifven.

Efter en följd af spännande scener hopdrager

den dramatiska handlingsknuten sig allt hårdare; endast ett hugg kan nu lösa knuten, ty den har blifvit gordisk. Gabriella, den ståndaktiga, ädla Gabriella, inestänges i ett kloster, och den näslöse skrifer falska bref i hennes namn till Lorenzo, hvare han inbillar Lorenzo, att hon har spelat dubbelt spel, att hon hvarken kommer att tillhöra Lorenzo eller den vanskapte Giacomelli, utan att hon flytt med en ny älskare, en svensk grefve vid namn Persson. Lorenzo faller i förtviflan och håller på att bli vansinnig. Men den grymme Giacomelli är icke säker ännu. Han beslutar att mörda Lorenzo, för att få slut på eländet. Dermed får också pjesen ett slut — ett mångtydbart slut. Skall Gabriella gifta sig med den näslöse och blifva ättemoder åt en näslös släkt med bofaktiga instinkter? Eller skall hon också dö, af sorg eller af gift? Eller — Denna ovisshet är icke utan behag; författaren håller spänningen uppe till det sista; åskådaren bör anse sig hafva fått full valuta för sina pengar.

Jag vill nu uppläsa den beundransvärda sluts scenen. Lorenzo har just erhållit det understuckna brevet, med underrättelsen om Gabriellas flykt.

(Inom parantes vill jag anmärka att jag vid reciterandet äfven kommer att uppläsa de sceniska hänvisningar, som författaren här och hvar framställt.)

ACTUS IV. SCEN 3.

Lorenzo

(inkommer förvirrad, blek, snillrik).

Ha! Hon har flytt, den Gudastolta!

Ha! Hon har flytt, den månskensljufva!!

Ha! Hon har flytt! (Skrattar vildt.) Jag lefver än —!?
 Jag lefver än — huru *kan* jag lefva?

(Förtviflad, mot himlen:)

O store gudar — *om* I väl finnas ¹⁾ —
 o, svaren mig — säg, hur *kan* jag lefva?

(Paus. Intet svar. Den olycklige fortsätter:)

I tigen — Ha! Att i tidens böljor
 jag måste dyka liksom ett flarn
 — det blef min lott — min, en Capellonis!

(Kastar sig ned på en bänk. Paus.)

(Sakta, bittert leende:)

Ack, än jag mins — det är ej ett år se'n —
 hur ljuf mig tycktes min ljusa lefnad,
 då inga moln än på fästet samlats,
 och inga blixtar i ethern skrälde,
 och ingen sorgkorp i vårsky sneglat!
 — Ha, jag blir virrig — förståndet raglar ²⁾
 uti mitt hufvud liksom en fyllbult
 som druckit mycket Lacrymæ Christi
 i krogen invid Canale grande —
 Canale grande — (drömmande) Canale grande —
 — gondoler — sbirrer — San Marco — dogen —
 — Venedig — Lago Maggiore — *Satan!!!*
 — Nej, jag blir galen! Min hjerna smälter!

(Med ett afgrundsskri störtar den olycklige medvetlös till
 marken, hårdt sammanpressande sitt lockiga hufvud
 i händerna.)

Pianisten vid rampen bör nu spela en lämplig douce mu-
 sique, i B-moll.

¹⁾ Detta bör sägas *demoniskt*.

²⁾ Här kommer den med rätta så omtyckta, af lokalfärg
 mättade bildscenen.

Under den tid, som pianisten använder till att traktera instrumentet, bör åskådaren fälla en tår och inbilla sig att Lorenzo drömmer.

Lorenzo reser sig på armbågen, ser sig förvirrad omkring, först till höger, se'n till venster, eller också först till venster och se'n till höger, allt beroende på hans tillfälliga kroppsläge.)

Hvad — hvad var det?! Var det englaharpor?

(Pianisten bör nu sluta med ett mildt adagio-dunkande, hvarpå han kan gå hem.)

Har himlen öppnats?

(Blickar uppåt, men ser ingen himmel.)

O nej, jag lefver!

(Springer vildt upp.)

Ha, jag vill hämnas! Jag vill se dödar,
jag vill se fador, jag vill se gift!

(I det samma öppnas fionddörren och en maskerad man inkommer och sticker Lorenzo i de ädlare delarne. Lorenzo faller, utropande.)

Jag fick ej hämnas! Men jag fick dö!

Detta utdrag talar för sig sjelf. Sverige har funnit sin länge sökte Shakespeare.

Ur de fem med mention honorable belönade poetiska alstren vill jag äfven göra ett florilegium. Att döma efter dessa dikter har den svenska sången icke ännu på långt när tystnat — så är akademiens tanka.

Jag väljer då först den bland dessa fem hedersomnämnda täflingskrifter i ordningen främsta, nämligen nr 27.

Det är känslans och tankens dunkla djup, som pejas af den elegiske skalden.

Den ensamme.

Ensam lyss jag uppå vestansus,
 minnes nogsamst höstens nordanbrus.
 Vemod griper mig — men sunnanljusning
 hör jag bådas nu ur östanfrusning.

Ja, den kommer, lifvets middagsqväll.
 Morgonnatten breder re'n sin pell.
 Och i hjertat qvider minnets dufva:
 o, hvad vårarne förr voro ljufva!

Laura.

Månen skiner på min Lauras graf,
 dränkt i tårar ligger jag och beder:
 o, du store, låt mig också bäddas
 snart i grafven hos min Laura neder!

Låt mig hvila der i frid och ro,
 låt mig somna der och drömma, drömma!
 Eller — gudar! — hellre gifven att
 jag kan minnet af min Laura glömma!

Ty hon plågar mig hvarenda natt,
 som ett spöke står hon vid min sida,
 håller hjertat uti handen, skriar, svär!!!
 O, min gud, hvad ynglingar få lida!

Ätven epigrammets hopträngda form har måst
 låna sig åt den unge diktarens djerfva, djupt originella
 idéer. Hör såsom exempel

Strömmen.

Såg du en ström, som göt
sig ut i hafvets sköt'?

Grep dig ej tanken då:
så är vårt lif också.

Som strömmen far mot haf
vi springa mot vår graf . . .

Författaren till täflingskriften nr 45 dväljes helst på idyllens okonstladt leende ängar. Rörande är att höra honom besjunga en familjefest, ljuft är att lyssna till hans »*Vallfickas*» blygsamma naturljud.

Hvad tékannen hörde den snälla Johanna sjunga på mormoderns födelsedag.

En sådan fest vi ha i dag,
när mormor fyller hundra år!
Mitt hjerta slår så många slag,
och tanken stilla står.

Tänk blott! För hundra år se'n var
vår mormor nyssens född,
och mor min var rent inte född,
och inte heller jag.

Men nu vi äro alla tre
väl födda! Jojo! Jojomen!
I afton skall här drickas té
till mormors ära! Jojomen!

Är det icke som om den Lenngrenska sången
 på nytt klingade oss till mötes? Men låtom oss
 lyssna till

Lärkan och Vallflickan.

Lärkan sjunger så vackert
 och sommaren är så grön.
 Jag prisar den gode Guden,
 som gjorde naturen så skön.

Jag är blott en fattig flicka,
 som vallar Per Nilssons svin,
 men likväl är jag så munter:
 jag vet att Jesus är min.

I täflingskriften nr 91 göra vi en intressant
 bekantskap med ett diktarkynne, som med en öster-
 ländskt glödande fantasi förenar den moderna kultur-
 människans blick för det praktiska livvets kraf.

Motiveradt projekt att åstadkomma en Moses i Saharaöknen.

Borta i Saharaöknen
 ärligen en gräslig hop
 falla ned på heta sanden
 under stön och jemmerrop.

Och se'n så en stund de legat
 bli de bleka, stela, kalla,
 — ty de dö, så många tusen,
 som uti Sahara falla.

Hvarför? frågar antagligen en intresserad läsare.
Jo, —

Derför att ej vatten finnes.
Hur ohygglig törsten är,
vet blott den, som deraf lidit.
Men det händer sällan här.

Borta i Saharaöknen
vore Moses bra till hands.
Om han dit blott kunde komma
vatten säkert alltid fanns!

Vatten kom, om blott han sloge
uti marken med sin staf,
utaf törsten ingen doge,
ingen funne då sin graf,

borta i Saharaöknen . . .

Äfven den erotiska dikten har funnit sin älskare
bland de berömligt omnämnde täflande. Ur täflings-
skriften nr 92 taga vi ett par sånger. Den antag-
ligen unge poeten besjunger i *Dolly eller Den fjerde*
kärleken sin huldas fysiska och psykiska behag.

Dollys ögon.

Dolly har två ögon
och de, de äro blå.
Med dem så blickar Dolly
så ofta på mig så . . .

När Dollys tvänne ögon
de skåda på mig så . . .

— då blifver jag så glader
för att de äro blå.

Dollys hjerta.

Dolly, Dolly, har du hjerta?
Svara mig, du grymma snärta!
Nej, du har ej! O, hvad smärta!
Derför går jag nu till Bertha.

Efter dessa dikter, hvilkas poetiska atmosfer är liksom mättad och het af all den passionerade glöd, ett brinnande ynglingahjerta kan åstadkomma, känns det nästan som en svalka att få draga några djupa andedrag bardisk luft. Det är denna njutning, som bjudes oss vid läsningen af poemet *Kungasång* i täflingskriften nr 101. Eller hvem gripes icke, hvem ryckes icke oemotståndligt med af den äkta fosterländska, om ock något kärftva, fläkt, som brusar emot oss ur denna sköna dityrambs klingande strofer?

Kungasång.

Jag höjer mitt svärd för min kung.

Jag är ung!

Jag vill icke dö

för en mö.

Men ack, för min kung

vill så gerna jag dö.

Om kungen mig kallar: till strid!!

— då vill jag ej frid.

Jag vill med i den blodiga lek:

Icke blek,

men med rosor på kinden och glädlig och ung

skall jag dö för min kung.

Om konungen stupar — o ve! —
 skall man se
 huru jag också faller, med leende, blid,
 min konung invid.
 Ja, med löje i hjertat (men bister!) och ung
 skall jag dö med min kung!

Dagens företeelser hafva passerat revy för våra ögon och öron. De hafva fått sin dom af De nitton odödliges akademi. Framtiden skall äfven döma dem — det vill säga — hoppoms det! — beriktiga och häfda akademiens omdöme och uttalande om dessa den Swithiodska Sångmöns yngsta små. Ännu återstår dock ett: icke endast *nutiden*, jemväl *forttiden* har sina kraf på akademiens omvårdnad. Om *framtiden* deremot bekymra De nitton sig föga; ty, såsom en tankare sagt, »*framtiden är de kommande släktenas sak*».

Den runa, hvilken *forttiden* uppställer såsom ett oafvisligt kraf gentemot denna akademi, har denna gång skurits af akademiens ledamot Professoren Herr *Petter af Pettersson*, som vid detta tillfälle sökt att för- eviga minnet af — icke Gustaf den andre Adolph, utan *den andre* Gustaf Adolph, näml. *Gustaf IV Adolph*.

Emedan den ej mindre genom språkets élegance än äfven tankens djup remarquabla afhandlingen kommer att *in toto* införas i akademiens handlingar, vill jag här blott lämna ett kort utdrag af denna uppseendeväckande skrift; det skall vara tillfyllest för att allmänheten må kunna dela De nitton odödliges rätt- mätiga beundran för det rhetoriska mästerverket.

Författaren flyttar oss i tankarne tillbaka till den beaktansvärda tid, då den glorvyrdige konungen, efter att hafva genom en olyckshändelse förlorat Finland,

i sitt inre öfvertänker huru han skall kunna skära nya och större lagrar åt sitt älskade fädernesland.

Scenen för den dramatiskt lifliga händelsen är ett gemak å Stockholms slott, der Gustaf IV Adolph befinner sig med en handsecrétaire.

— — — — — Ha! Alltså Finland förloradt!!

Dock — hvad är väl Finland?

Finnarnes land!

Och Sverige?

Svenskarnes land!

Sverige åt svenskarne — så är vår lösen! »Finland åt svenskarne» — barocka tanke!

Efter att sålunda hafva stillat de smärre samvetsqual, som hotade att — impertinent nog! — uppstiga i hans konungsliga sinne, fortsatte konungen sin tankegång.

— Om jag blott visste huru — dock nej! Jag vet icke huru . . .

Konungen gjorde ett par slag i rummet, hvarvid golfvet knarrade, medan de eldiga Brandenburgska ögonen flammade.

— Jo — jag vet — Sverige skall blifva stort igen . . . Jag har en plan!

Han vände sig till sin handsecrétaire.

— Skrif! ropade konungen.

Handsecrétairen skref.

»1:o. Svenska armén rycker genast ut.» Är det skrifvet?

— Ja, svarade den darrande handsecrétairen.

»2:o. Vi intaga Ryssland.

3:o. Vi intaga Tyskland.

4:o. Vi intaga Frankrike.

5:o. Vi intaga Turkiet.»

— Skrifvet?

— O ja!

»6:o. En stat med namnet Sueco—Russo—Germano—Franco—Ottomanska Fristaten bildas.»

— Ack ja! svarade den skälfvande handsecrétairen.

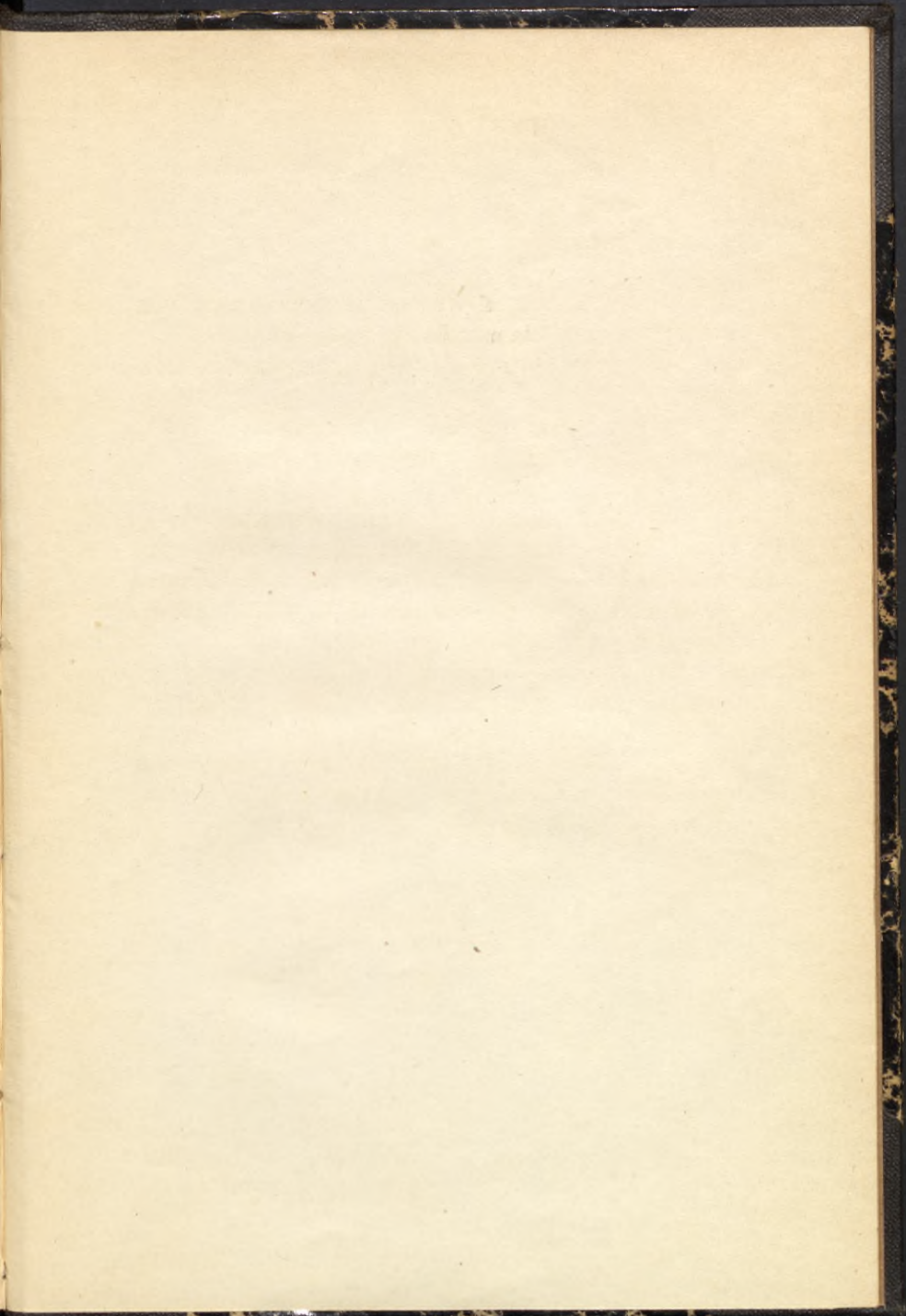
»7:o. Denna stat beherrskar *verlden*.»

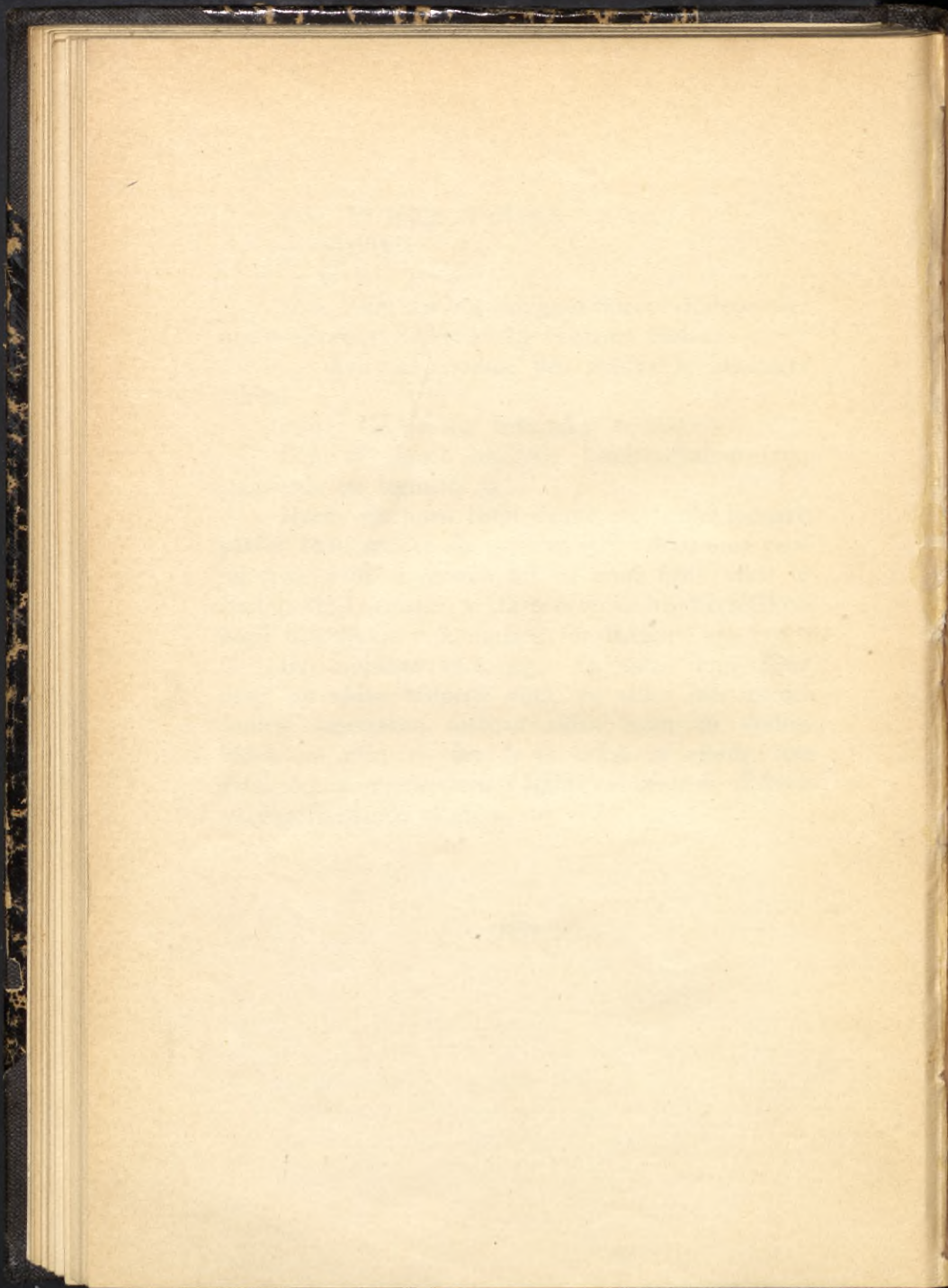
Den af skräck halfdöde handsecrétairen framstammade ett lågmäldt ja . . .

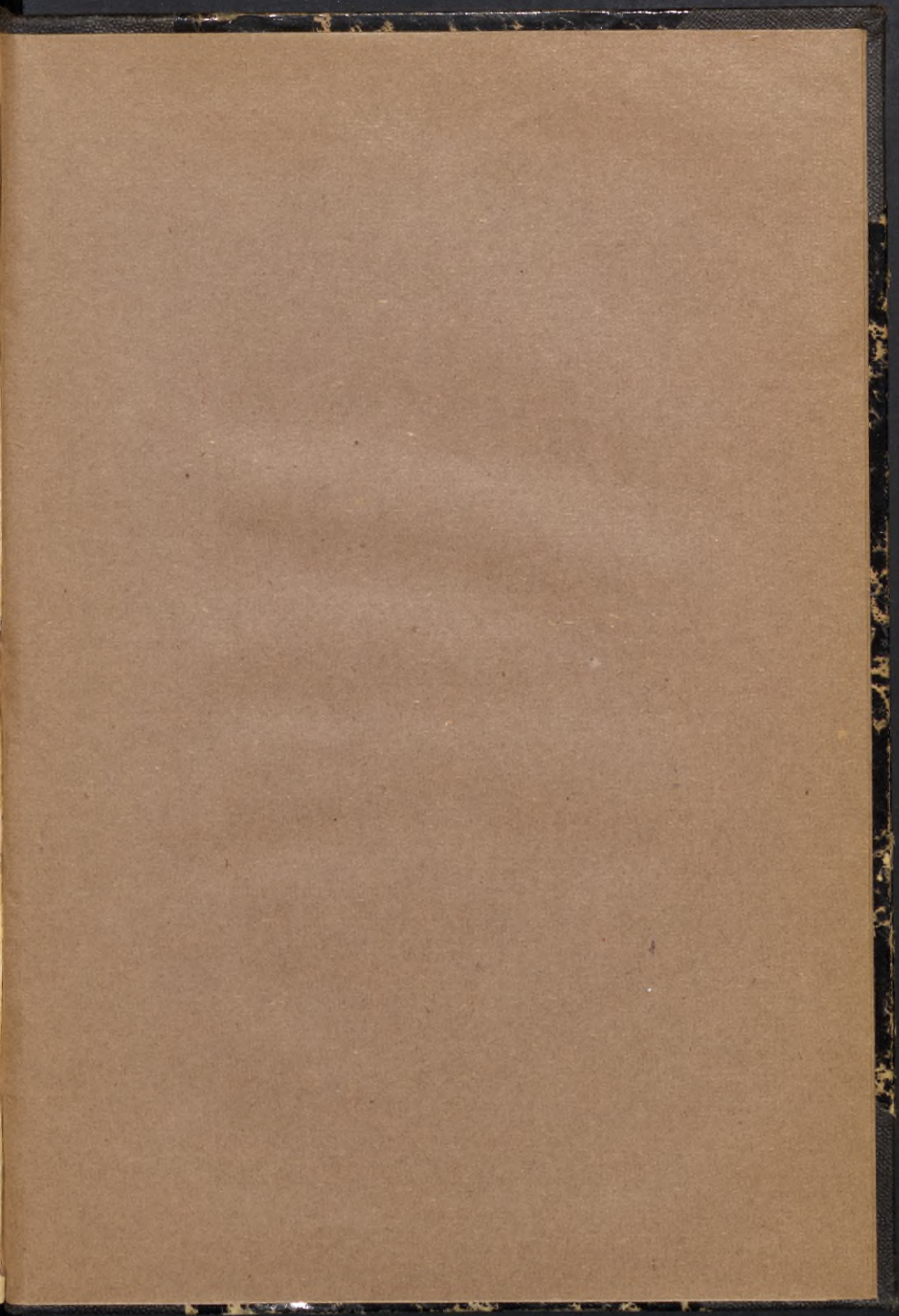
Hvem vet huru långt denne fantasirike monarks planer hade sträckt sig, — om icke i detsamma general Adlercreutz i spetsen för en armé hade sakta in-smugit sig i gemaket, vridit pennan ur handsecrétairens hand och förklarat konungen för fången —?—

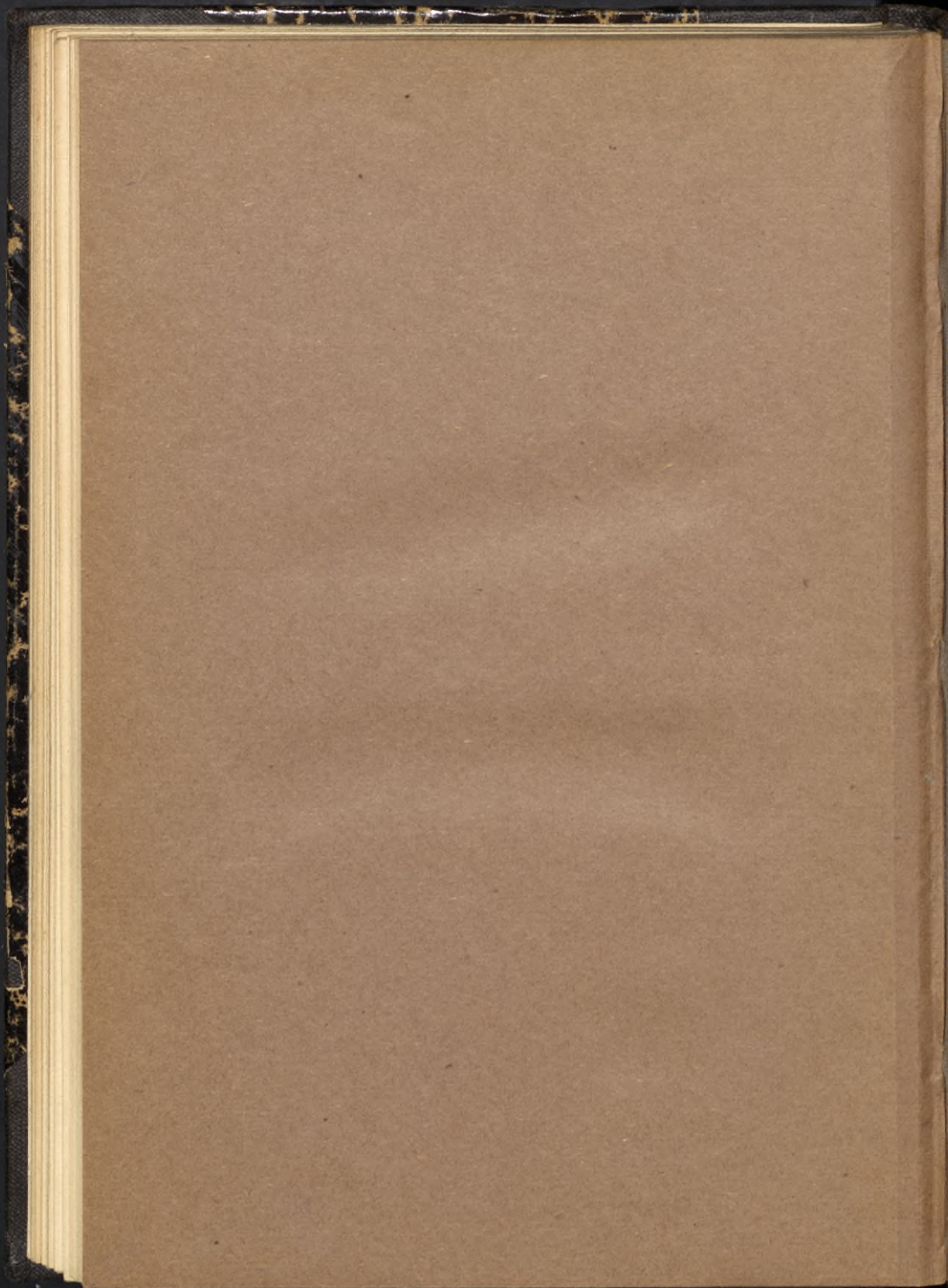
Det upplästa vare nog. En sådan formfulländning, en sådan historisk blick, en sådan hjertats och snillets samverkan förenas sällan inom en dödligs bröst, — men — det är ju också *en odödlig*, som ristat denna minnesskrift i lapidarstil öfver en af Sveas vördnadsbjudande skuggor.

6000186847

Göteborgs universitetsbibliotek

